

Ülevaade kodanikuühiskonnast

neli korda aastas

Väljaandmist toetatakse riigieelarvest

EMSL on avalikes huvides tegutsevate vabaühenduste eestkõneleja, kelle töö on pühendatud kodanikualgatuse ja kodanikuühiskonna arendamisele Eestis.

EMSLi visiooniks on osalusel ja kodanikualgatusel toimiv kodanikuühiskond, milles EMSLil on siduv roll avalikes huvides tegutsevate ühenduste ja ühiskonna vahel.

Karikatuur: Urmas Nemvalts

Miljonid toovad liha luudele?

Uus aasta toob Eesti ühenduste arenguks juurde kümneid miljoneid kroone – tööd alustab Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Norra ja Šveitsi rahastatavad Vabaühenduste fondid, varasemast märksa enam on kodanikuühendustele valla Euroopa Liidu tõukefondid. Milliseid uusi rahastamisvõimalusi need kaasa toovad ja kuidas uusi võimalusi kõige targemalt kasutada, on seekordse infolehe peateemaks. **Lk. 2-7**

Kuidas olla hea kodanik?

Kaasamisele ja osalemisele keskendub tänavune EMSLi suvekool ning nõnda ka seekordne infoleht: miks mõni ametnik on hea kaasaja ja teine mitte, kuidas kasutada uut osalusveebi, kuidas ühendused ise poliitikuks peaks kaasama? **Lk. 8-10**

Lilledega sallivuse eest

Aprillis hirmutas meid pronksiöö. Meid kõiki, kes me Eestis elame, nii eestlasi kui venelasi. Loe, kuidas ettevõtlikud noored koos häid asju tehes kogukondi lähendavad! **Lk. 18 ja 21**

Lisaks: kuidas Šotimaal juttu rääkides maailma parandatakse, uued tuuled ühenduste ja avaliku sektori koostöös, EMSLi uued liikmed ja uued koolitused ning muud... kokku seekord 24 lehekülge!

Sihtkapitali virvatuled

Kodanikuühiskonna sihtkapitali loomine on mõistagi ühendustele oluline saavutus. Ometi tuleb silmas pidada mitmeid ohte, mis võivad hea idee lõrri keerata, kirjutab EMSLi juhataja Urmo Kübar. Mis need ohud on ja kuidas neid vältida?

Kodanikuühiskonna sihtkapital tuleb, see on nüüd kindel. Ühenduste kogu selle sajandi kestnud töö jõuab ses mõttes – küll soovitud väiksemana, aga siiski – sihile. Uuest aastast on EKAKi, KATA, EMSLi, KUAKi ja teiste Eesti kodanikuühiskonna leksikas vältimatute lühendite kõrval veel üks: KÜSK.

Selmet šampus lahti kordida, mõelgem aga praegu veel ka ohtudele, mis meid KÜSKi sünnini jäänud teel passivad. Nagu virvatuled eesti rahvalugudes, süttivad need siin ja seal, ahvatlevad enda järele tõttama ning võivad hästi alanud tee mülkas lõpetada.

Selliseid virvatulesid on KÜSKi juures nii ühenduste kui ka poliitike jaoks.

Kõik saab korda?

Ohtlikem neist on ootus, et KÜSK lahendab kõik probleemid. Ühenduste jaoks tähendab see eelkõige lootust, et uuest sihtkapitalist hakkab organisatsioonidesse voolama raha hädavajalikeks kuludeks nagu palgad, üür, kontoritehnika ja -vahendid ning muu, mida seni tuleb pahatihti kokku lappida eri projektidest, mis mõistagi pärsib arengut.

Aga samas tahaks ju ka raha tegevusteks, europrojektide omafinantseeringuks, laenuгарантиiks, koolitustel ja konverentsidel osalemiseks... Ja seda kõike veel eraldi alustavatele ja tegutsevatele, väikestele ja suurtele, kohalikele ja üleriiklikele organisatsioonidele.

Need on kõik põhjendatud soovid ning 20 miljonit krooni paistab enamiku ühenduste

eelarvetega võrreldes tõesti üüratu raha. Samas arvutama hakates näeme, et kui ka kogu see raha ainuüksi ühenduste arenduskuludeks kasutada, tähendaks see kõigi ühenduste peale pelgalt umbes 60 töökoha maksumust.

Poliitiku vaatenurgast võib KÜSK tekitada tunde, et ühenduste rahastamisega on nüüd Eesti riigis asjad korras ja enam sellele mõtlema ei pea. "Saite oma 20 miljonit, olete nüüd rahul?" küsivad mõned neist eravestlustes.

Veel halvem variant sellest on, kui KÜSKi alla plaanitakse kantida kulud, mis seni tulid näiteks ministeeriumide eelarvetest. Loomulikult saame me aru, et raha ei kasva puu otsas, kuid kui KÜSKi loomise mõte oli kodanikuühiskonna arengule uut hoogu anda, ei saavuta seda lihtsalt seniste kulutuste ümbernimetamisega.

Veel üks ohtlik ootus on eeldada, et sihtkapitaliga leitakse kõigile sobiv lahendus. Loomulikult on vaja kontseptsiooni koostamise käigus välja tuua kõik ootused ning EMSLi soov selleks ühenduste kaasamist läbi viies on täiesti siiras.

Kõik saavad rõõmsaks?

Tuleb aga jääda realistiks: plaan kõigile vastu tulla tähendaks kas lõputut ekslemist eri soovide rägastikus või siis sihtkapitali jagamist nii paljudeks väikesteks osadeks, et kõik on küll midagi saanud, kuid mitte keegi piisavalt oluliste tulemuste saavutamiseks.

Kuidas neid virvatulesid vältida?

Esiteks hoides kindlalt silme ees pikemat sihti. 20 miljoni krooniga aastas on võimalik saavutada olulist muutust, kui KÜSK selgelt fookustada mõnele kodanikuühiskonna arengu jaoks olulisele teemale, mis on seni puudulikult rahastatud. Pigem keskenduda vähematele tegevussuundadele, kuid teha neid korralikult.

Kuhu edasi?

Teiseks tuleb tegutseda selle nimel, et edaspidi KÜSKi maht kasvama hakkaks. Eraannetustest kuigi suurt lisa loota ei maksa. Küll aga võiks lahenduseks olla mõne senise ebaselge ja -efektiivse riikliku rahastamisskeemi lisamine KÜSKi alla, kus see võiks toimida tulemuslikumalt.

Kolmandaks peame seisma selle eest, et KÜSK oleks osa, mitte kogu ühenduste riiklik rahastamine. Nii tuleb jätkata tööd selleks, et ministeeriumid toetaksid senisest targemalt oma valdkonnas tegutsevaid ühendusi ning seda märksa enam ka arengutoetuste, mitte ainult projektirahastuse läbi. Sama käib kohalike omavalitsuste ja nende piirkonnas tegutsevate ühenduste kohta. Häid näiteid siin juba leidub, kuid toimivast süsteemist on veel selgelt vara rääkida.

Need on ka EMSLi edasised sammud, kui KÜSK uuest aastast loodud saab. Töö, mis 2001. aastal sihtkapitali idee esitamisega alguse sai, ei jõua sellega kindlasti lõpule, vaid nõuab pingutamist ka edaspidi. Teeme seda meie ja kutsume teisigi ühendusi appi.

Kuus aa si

Septembri alguses andis EMSL siseministeeriumile üle Kodanikuühiskonna sihtkapitali kontseptsiooni.

Tegemist on töövõiduga, kuna ühendused on taotlenud sihtkapitali loomist juba kuus aastat. 2007. aasta parlamendivalimiste eel EMSLi eestvedamisel koostatud vabariiklaste manifestis oli sihtkapital samuti sees ning jõudis lõpuks uue valitsuse aprillis sõlmitud koalitsioonilepingusse. Sihtkapital alustab 2008. aasta 1. jaanuarist ning riik eraldab selle jaoks igal aasta 20 miljonit krooni.

Kodanikuühiskonna sihtkapital luuakse Eesti vabariiklaste ühenduste tugevdamiseks ja see aitab lahendada ühenduste tegevuse rahastamise probleeme, mis praegu takistavad neid oma rolli ühiskonnas kõige kasulikumalt täita.

Ühenduste suvetöö

Kevadel otsustati küll, et sihtkapital tuleb, kuid suurem töö siis alles algas. Ühendused pidid esmalt välja pakkuma, kuidas ja mille jaoks täpsemalt

Teisi ühenduste tehtud ettepanekuid, mida KÜSK veel rahastada võiks:

- Laenude või laenuгарантиi saamise võimalus
- Toetus rahvusvaheliseks koostööks
- Ühenduste starditoetused
- MTÜde põhivara katmine ja omaosaluse suurendamine EL projektide saamisel
- Mittetulundusühingute maja loomine
- Kohalike MTÜde ja seltside toetamine

Rahastat tööd Kodanikuühiskonna sihtkapitaliga jõuab sihile

neid miljoneid kasutada: kus on suurimad lüngad ühenduste praeguses rahastamises, mille lahendamiseks saab KÜSK kodanikuühiskonna arengule suurimat mõju avaldada.

Arutelud üle Eesti

Ühenduste ootuste väljaselgitamiseks käivitas EMSL kaasmisprotsessi. Alates juuni lõpus toimunud esimesest, kontseptsiooni koostamise lähtealuseid tutvustanud arutelust Tallinnas toimusid neli maakondlikku arutelu, üle paarikümne kohtumise eri valdkondade katus- ja ekspertorganisatsioonidega ning teiste sellest huvitatud inimeste ja ühendustega.

Mõtteid sai esitada ka Interneti teel uues osalusveebis www.osale.ee, mis aga veel kuigi populaarseks ei kujunenud: selle kaudu vastasid EMSLi esitatud küsimustele viie ühenduse esindajad ning veel viis avaldasid arvamust kommentaari teel.

Augusti keskpaigaks valmis kontseptsiooni tööversioon, millele ühendustel oli seejärel veel võimalus ettepanekuid

teha. Samuti hakati tagasisidet koguma poliitikutelt ja ametnikelt. Hetkel valmistavadki oma kommentaare ette ministeeriumid. EKAKi ühiskomisjon peaks kontseptsiooni kinnitama septembri keskel.

Dokument määratleb sihtkapitali tegevuse eesmärgid – mille jaoks ja kuhu raha suunatakse –, milline on sihtkapitali juriidiline vorm ning kuidas seda juhitakse.

Kontseptsioon näeb ette sihtkapitali eesmärgiks Eesti vabaühenduste suutlikkuse suurendamise kodanikuühiskonna arendamiseks ning kodanikuaktiivsust soodustava keskkonna kujundamisel.

Kolm fookust

Sihtkapital hakkaks toetusi ühendustele andma kolmel moel: esiteks pikaajaliste tegevustoetustena organisatsiooni arendamiseks ja professionaalsuse suurendamiseks; teiseks programmide läbiviimiseks, mis parandavad ühenduste tegevuskeskkonda; ning kolmandaks projektitoetustena kohalikul või piirkondlikul ta-

Sihtkapitali moodustamise lähtealuseid selgitavad tahvli ees juunikuisel esimesel arutelukoosolekul EMSLi juhataja Urmo Kübar ja projektijuht Agu Laius.

Foto: Alari Rammo

Viisakas summa algaks 100 miljonist

Toomas Trapido,
Riigikogu liige
Eestimaa
Rohelised

EASi kaudu toetab riik tavaettevõtlust aastast rohkem kui miljardi krooniga ning seda peetakse enesestmõistetavaks. Kodanikuühiskonda on Eesti

riik senini toetanud väga üksikute ja juhuslike rahaeralduste kujul.

Seega on praegu hea võimalus kodanikuühiskonna sihtkapitali raames luua kodanikuühendustele ja sotsiaalsetele ettevõtetele tavaettevõtlusega võrreldavad tingimused. Selles valguses algaks viisakas summa kodanikuühiskonnale 100 miljonist aastast.

Eesti Ekspress 16. august

sandil kodanikuaktiivsuse suurendamiseks.

Tagamaks sihtkapitali stabiilsust ja arenguvõimalusi ning rahastamisotsuste parteipoliitilist sõltumatust, peavad ühendused sobivaimaks õiguslikuks vormiks seaduse alusel loodud juriidilist isikut – kas avalik-õiguslikku või sihtasutust.

KÜSKI hakkaks juhtima nõukogu, kuhu kuuluks ettepaneku kohaselt regionaalminister, kaks Riigikogu nimetatud liiget ning 6-8 ühenduste esitatud liiget, kelle selgitaks kandidaatide vahel välja EKAKi rakendamise ühiskomisjon. KÜSKis asub tööle 3-4 inimest.

Taotlusi hakkaksid hindama eksperdid, kelle töö tasustatakse. Halduskulud moodustavad 10-15% sihtkapitali eelarvest.

Kaasamisprotsessi EMSLis vedanud Agu Laius hindab ühendustega konsulteerimise perioodi positiivselt: “Väga meeldiv oli näha, et ühendused olid üsna ühel meelel ja meil ei olnud suuri vaidlusi, millised peaksid olema KÜSKi eesmärgid ja milliseid tegevusi selle kaudu rahastada.”

Eneli Vilimäe

Loe www.ngo.ee/sihtkapital

Doug Rutzen: Sihtkapital peab tulema

Aprilli lõpus Tallinnas Avatud Eesti Fondi seminaril "Kodanikuühiskond ja riigikassa" esinenud ICNLI president Douglas Rutzen arutleb intervjuus Urmo Kübarale selle üle, mida on Eestil õppida teiste riikide kogemustest ühenduste rahastamisel.

Mis on peamised vead, mida riigid ühenduste rahastamisel teevad?

Esimene küsimus on selgus rahastamise eesmärgis. Sageli pole see valitsustel kuigi hästi läbi mõeldud. Üks põhjus, miks ühendustele raha anda, võib olla see, et nad täidavad mingeid kohustusi, mis muidu oleks valitsusel, näiteks pakuvad avalikke teenuseid.

Teine põhjus rahastamiseks võib olla see, et niimoodi edendada avalikkuse osalust poliitika väljatöötamises. Rahastamise mehhanism, kasusaajad, taotlemise kord jne, võib eri eesmärkide puhul olla väga erinev, seega on vaja esimese asjana see selgeks saada.

Arvatakse ka, et riigipoolne rahastamine peaks olema vaid tegevuste käivitamiseks, et ühendused saaks jalad alla ja edaspidi ise hakkama? Sõltub jälle eesmärgist. Kui tegu on riigi kohustusega, mida täidab ühendus, näiteks kodutute eest hoolitsemine, on loomulik, et riik rahastab seda tegevust seni, kuni probleem kestab. Ise ei hakka kodutud selle eest kunagi maksma.

Mõnel teisel juhul võib aga eesmärgiks olla tõesti just hoo sisseandmine. Siis on mõistlik kokku leppida ajakavas ja tegevustes, mida toetatakse, kuni ühendus ise piisavalt küpseks saab.

Kui ühendused ja nende tegevused on nii erinevad, kas saame üldse rääkida mingitest ühtsetest riigipoolsetest rahastamise põhimõtetest? Ma arvan, et saab, ja mitmes riigis ongi nendes kokku lepitud. Viimati näiteks Horvaatias.

Üks selline põhimõte on protsesside läbipaistvus. Teine peaks olema kaasamine strateegiliste otsuste tegemisse, et selgitada vajadused ja prioriteetid. Samuti saab kokku leppida järelevalve ja hindamise põhimõtetest. See on ühtmoodi oluline, olgu jutt siis tervishoiust, haridusest või muust.

Kas on mõistlik sõnastada rahastamise hea tava?

Ma ei tea, kas see on mõistlik just Eestis, aga üldiselt küll. Selle eesmärk on harida nii rahastajaid kui rahastatavaid. Viga tehakse mõnikord selles, et ilusatel sõnadel pole tegeliku mõju, sest kirjutajad ei ole need, kes asju ellu viiksid. Kui selline dokument koostatakse, on hästi oluline, kuidas see viia praktikuteni. Kel sageli on head tahet, aga pole konkreetset juhendamaterjali ega aega seda ise otsida. Kui näiteks ametnik peab veetma õhtuid ja nädalavahetusi, tõlkimaks üldiseid põhimõtteid nagu "läbipaistvus" ja "kaasamine" oma töö jaoks mõtestatud sisusse, siis ta loomulikult ei hakka seda tegema.

Mainisid Horvaatiat, kus juba tegusteb sarnane sihtkapital, mida Eestis looma hakatakse. Mida on meil oluline silmas pidada?

Üks põhiküsimus on, et niisugune sihtkapital peab olema erakordselt strateegiline. Vajadused ületavad enamasti võimalusi ning siin tuleb teha valikuid. Poliitiliselt on sageli kõige mugavam anda natuke raha kõigile, mille tulemus on, et keegi ei kaeba, aga midagi olulist ka ei saavutata.

Ma soovitsin läbi kaasamise luua strateegiline visioon,

kus see raha oleks kõige efektiivsemalt kasutatud: mis on sektori suurimad arenguvajadused, kus on praegu "augud" ühenduste rahastamises olgu siis valitsuse või eraannetajate poolt, kus lisaraha annaks kõige suurema lisaväärtuse?

Näiteks võib selguda, et kui ministeeriumid kannavad hoolt valdkondlike tegevuste toetamise eest, siis tähelepanuta on jäänud valdkondade ülesed tegevused, nagu näiteks ühenduste tegutsemiskeskond.

Või kui Eestis otsustatakse, et soovitakse tõsta avalikkuse osalemist poliitika kujundamises, on raha mõistlik kasutada selliste katusorganisatsioonide toetamiseks, kes seda tööd teha suudaksid.

Kas on võimalik, et ühendused jõuavad omavahel kokkuleppele, kuidas riik peaks neid rahastama?

See on võimatu. Ja see ongi

kodanikuühiskonna alus – me ei ole üks grupp, meil on erinevad huvid ja seisukohad. Keskonnahendused ütlevad, et nende töö on kõige vajalikum, ja loomulikult ongi. Nagu ka töö lastega, puuetega inimestega, sõltlastega jne. On võimatu jõuda konsensussele, kui küsimus on rahas, mis peaks minema kellelegi teisele.

Siit tuleb reegel rahastaja jaoks: võtta arvesse kõiki seisukohti, prioriteetid paika panna ja otsused teha, neid põhjendada ja kaitsta, tulla välja strateegiatega, kuidas lahendada teisi vajadusi jne. See ongi valitsuse normaalne igapäevane töö!

Valitsusele võib see olla heaks ettekäändeks juhul, kui nad ei soovi midagi teha – öelda, et kui

na erakordselt strateegiline

olete ükskord omavahel kokku leppinud, küll me siis ka reageerime. Vastus oleks, et mõneti võib ju olla ka tore, kui kõik poliitikut omavahel kokkuleppele jõuaksid, keda neist valima peaks. Loomulikult ei juhtu seda kunagi.

Mõnigi kord tõstatavad poliitikud-ametnikud küsimuse, et mis vabauhendusest me enam räägime, kui ta riigilt raha saab – et nii muutub ta riigist sõltuvaks?

See seisukoht on nii abstraktne, et on sama hästi kui mõttetu. Siin aetakse eri asjad segi. Kui näiteks öeldakse, et valitsus ei peaks rahastama avalikku teenust pakkuvat organisatsiooni, tuleb jälle küsida, et mis siis valitsuse roll on? Jah, see ühen-

liitiliselt on sageli kõige gavam anda natuke raha gile, mille tulemus on, et gi ei kaeba, aga midagi blulist ka ei saavutata.

dus sõltub valitsuse rahast, aga ongi ebareaalne arvata, et ühendused üksnes erarahaga suudaks lahendada suuri sotsiaalseid probleeme, olgu siis HIV või vaesus. Ungaris öeldakse selle kohta, et valitsus püüab erastada probleeme.

Me ei saa lubada riigil nii kergesti oma kohustustest kõrvale hiilida – need on valitsuse kohustused ja ta peab selle eest ka maksma. Ühendus on aga jätkuvalt iseseisev ses tähenduses, et tal on sõltumatu juhatus jne.

Kui vaatame eestkosteorganisatsiooni, on olukord teine. On ennetav ja reageeriv eestkoste. Ennetava puhul tulevad organisatsioonid ise välja algatustega, mida nad valitsusele esitavad. Ja paljud leiavad tõesti – tuntud näide on inimõiguste organisatsioon Amnesty International –, et siin oleks probleemne valitsuselt raha võtta, sest see võiks neid korrumpeerida.

Aga reageeriv eestkoste, kus valitsus soovib kuulda asjassepuutuvate osapoolte arvamusi algatuste ja eelnõude kohta – see on jällegi kui teenus, mida on mõistlikum sisse osta selleks suutlikelt katusorganisatsioo-

nidelt. Näiteks kui EMSL konsulteerib mingit eelnõu, osutab ta valitsusele teenust ning on loomulik, et selle eest makstakse. Kas EMSL on jätkuvalt sõltumatu – muidugi! Ei saa aga eeldada, et EMSL peab ise raha leidma, aitamaks valitsusel oma kohustusi täita.

Kas sa tead riike, kus ühendused tegutsesid ilma valitsuse-poolse rahastusest?

Ei tea. Piiravaks faktoriks võib siin pigem olla poliitiline süsteem – need oleks riigid, kus ühendustel lihtsalt ei lubata tegutseda. Aga sealgi leidub tõenäoliselt mingeid valitsusele lojaalseid organisatsioone, keda toetatakse.

Mõnigi ametnik või poliitik on EMSLilt küsinud umbes nii, et öelge summa ja tähtaeg, kui palju vaja on, et meil ükskord kodanikuühiskond “valmis saaks”.

Mis sa selle peale kostaksid? Siin võiks vaadata teiste sektorite poole. Võtame näiteks majanduskasvu ja ettevõtluskeskkonna – ükski riik ei ütle ju kunagi, et nüüd on asjad korras, enam pole uusi ettevõtteid või seaduseid vaja. Täiuslikkust ei saavutata iial, see ongi protsess. Sama käib kodanikuühiskonna kohta. See, mis Eestile praegu sobiv, ei pruugi seda olla mõne aasta pärast; mingid küsimused leiavad lahenduse, teised kerkiavad. Kuni on riik, on ka vajadus kodanikuühiskonna arendamise järele.

Loe täispikkuses intervjuud www.ngo.ee/15077

ICNL – The International Center for Not-for-Profit Law – on rahvusvaheline vabauhendus, mis edendab kodanikuühiskonda toetavat õiguskeskkonda, ühinemisvabadust ja avalikku osalust.

Valmib rahastamise hea tava

EMSLi veetav projekt ühenduste riigipoolse rahastamise põhimõtete korrastamiseks jätkab tööd kolmes suunas: kodanikuühiskonna sihtkapitali loomine, rahastamise hea tava sõnastamine ning rahastusvõimaluste ühtse veebikeskkonna loomine.

Aasta alguses tegi EMSL konsultant **Tiit Riisalo** (pildil) vahekokkuvõtte 2005. aastal alanud projekti senistest tule-

mustest ning koostas plaani selle käigus välja pakutud ettepanekute elluviimiseks.

Mõned ettepaneku-

test on juba ellu viidud: kodanikuühiskonna areng on määratletud regionaalministri vastutusalaks ning siseministeriumi üheks prioriteediks, mille kaudu jõuab see ka riigieelarve strateegiasse. Samuti on arenenud ühenduste kaasamine rahastamisotsuste tegemisse.

Rahastamise hea tava valmib ametnike ja ühenduste koostöös aasta lõpuks. Selle eesmärk on anda soovitusi nii avalikule sektorile kui ka ühendustele rahastamisprotsesside läbiviimiseks.

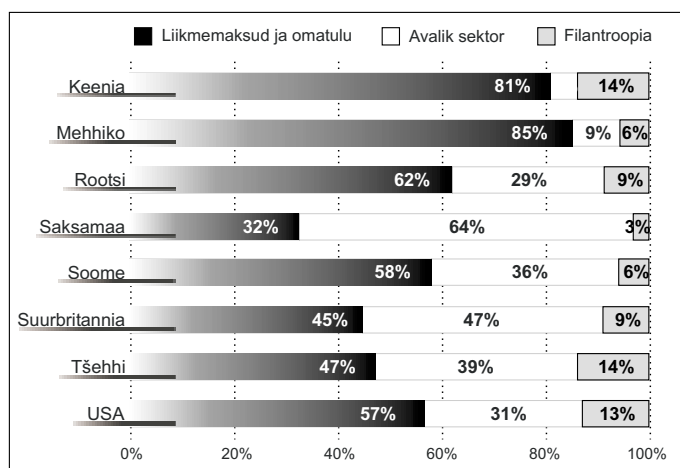
Lisaks soovime luua veebikeskkonna, kuhu hakkaks koonduma info kõigis ministriumides ühendustele avatud rahastamisvõimaluste kohta. See eeldab seniste praktikate ühtlustamist, muudaks protsessid avatumaks ja annab võimaluse ka nende tulemuslikkust analüüsida.

Viimases teeb EMSL koostööd poliitikauuringute keskusena Praxis. Hetkel käib töö lähteülesande täpsustamisega ning rahastuse leidmisega.

Rahastuspõhimõtete korrastamise projekti on toetanud BAPP, hea tava koostamise eest maksab siseministerium.

Vabauhenduste tulude allikad

USA Johns Hopkinsi ülikooli 34 riiki hõlmav uurimus näitab, et arenenud riikides tuleb suurim osa (keskmiselt 48%) ühenduste tuludest avalikult sektorilt, arengumaades – kus kolmas sektor on ka kõige väiksem – liikmemaksudest ja ühenduste omateenitud tulust (61%). Eraannetuste osakaal on mõlemas madalaim (vastavalt 7% ja 17%).

Allikas: Salamon, Sokolowski "Global civil society, vol. 2: dimensions of the nonprofit sector" (2004)

Välisfondid annavad Eesti ühendustele raha

Selle aasta lõpus avaneb kauaoodatud Norra vabaühenduste fond, järgmisest aastast saavad ühendused taotleda Šveitsi raha. Lähemalt tutvustab uusi võimalusi Avatud Eesti Fondi programmikoordinaator Maris Jõgeva (jajah, seesama, keda varem tundsimis Maris Puurmannina).

Nii Norra ja Euroopa majanduspiirkonna (EMP) finantsmehhanismi kui ka Šveitsi koostööprogrammi puhul puudutavad kodanikuühendusi kõige otsesemalt kummagi all loodavad vabaühenduste fondid. Norra ja EMPi vabaühenduste fondi suurus on aastateks 2007-11 üle 33 miljoni krooni, Šveitsi fondi mahuks kujuneb tõenäoliselt ligi 24 miljonit krooni aastateks 2007-12.

Norra ja EMP fond

Aprillis kinnitas rahandusministeerium Norra ja EMP vabaühenduste fondi toetusraha jagama hakkavaks vahendusasutuseks Avatud Eesti Fondi, kes võitis selleks korraldatud riigihanke.

Vabaühenduste fondi eesmärgiks on toetada kodanikuühenduste aktiivsemat osalemist majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamises.

Selleks hakkab fond rahastama näiteks projekte, mille abil tõhustatakse ühenduse tegevusstrateegiaid ning juhtimist, aidatakse kaasa organisatsiooni järjepidevuse tagamisele, soodustatakse koostöövõrgustike tugevnemist, luuakse võimalusi suurema hulga inimeste osalemiseks ja kaasamiseks otsustusprotsessidesse, arendatakse kogukonnateenuseid, parandatakse vabaühenduste tegevuse läbipaistvust ning suurendatakse vastutavust, hinnatakse kodanikuühiskonna arenguid.

Projektid peavad olema kavandatud ühes kolmest valdkonnast: demokraatia ja koda-

nikuühiskonna areng, keskkond ja säästev areng või sotsiaalne integratsioon ja kohalik areng.

Vabaühenduste fondist saab taotleda toetust nii väiksematele kui suurtele algatustele. Väikeprojektidele taotletav toetussumma on 20 000 – 100 000 krooni ning projekti maksimaalne kestvus 12 kuud.

Suurprojektidele taotletav toetus võib jääda vahemikku 100 000 – 500 000 krooni ning projekti kestvuseks on kuni 24 kuud.

Taotleja peab omalt poolt leidma võimaluse projekti kaasfinantseerimiseks vähemalt 10% ulatuses projekti kogumaksumusest.

Hetkel on käimas fondi rakendamiseks vajalikud ettevalmistustööd. Esimene taotlusvoor kuulutatakse aga välja juba 2007. aasta lõpus. Kõigil huvilistel on piisavalt aega oma projektiideede läbimõtlemiseks, sest toetuste eraldamiseks on järgnevateks aastateks kavandatud kokku kuus regulaarselt toimuvat taotlusvooru.

Vabaühenduste fondist saavad toetust taotleda Eestis registreeritud mittetulundusühingud ja sihtasutused, mis tegutsevad avalikes huvides, ei ole riigi või kohaliku omavalitsuse asutuse valitseva mõju all ega poliitilised parteid.

Šveitsi fond

Mullu Euroopa Liidu ja Šveitsi vahel kokku lepitud koostööprogrammi raames, saab Eesti aastatel 2007-12 kasutada 360-

370 miljonit krooni tervist soosiva elukeskkonna loomiseks, selle sees ka eeldatavasti 23,75 miljoni krooni suuruseks kujunev toetuskeem ühendustele.

Toimunud aruteludes on ühendused toonud välja, et oluline on kasutada raha mitte ühekordsete algatuste, vaid jätku- suutlike projektide toetamiseks, millel võiks olla pikaajalisem mõju nii toetust saanud organisatsiooni edasisele võimekusele kui ka kodanikuühiskonna arengule tervikuna.

Nii on toetuskeemi fookusena jäänud sõelale ühenduste toetamine tervist soosiva elukeskkonna loomiseks vajalike kohalike teenuste arendamisel.

Millised saavad olema täpsemad toetatavad tegevused, taotlemise tingimused ning kuidas toetuskeemi rakendama hakatakse, selgub loodetavasti läbi sügisperioodi toimuvate arutelude, mille läbiviimist koordineerib siseministeerium.

Kõige positiivsema stsenaariumi järgi võib toetuse taotlemise võimalus tekkida 2008. aasta märtsis.

Loe lähemalt Norra ja EMP finantsmehhanismi kohta www.fin.ee/eeagrants, Šveitsi koostööprogrammi kohta www.fin.ee/shveits, samuti www.ngo.ee/eurofondid.

Eurofondide võrgustik liigub töötava kaasamise suunas

Kodanikeühendustel on Eesti elu edendamiseks võimalik saada raha nii riigilt, kohalikest omavalitsustelt kui ka üha rohkem Euroopa Liidu erinevatelt abifondidelt. Ühenduste võimalusi selle planeerimises osalemiseks tutvustab projekti juht Agu Laius.

Riikliku arengukava kavandamist ja rakendamist aastatel 2004-2006 ei õnnestunud kodanikeühendustel oluliselt mõjutada ja neid suisa ignoreeriti võrdväärsete partneritena. Selle tulemusena ei olnud ühendused abikõlblikud või olid meetmete tingimused ebasobivad (näiteks projekti väga kõrge minimaalne rahaline maht).

Tulemuslikumaks osalemiseks 2007-2013 aastate tõukeraha kavandamisel löid ühendused 2005. aastal oma koostöövõrgustiku, et tagada läbipaistvus ning ühenduste professionaalne osalus ja mõju olulises riigi arengut suunavas finantsvahendite planeerimise protsessis.

Koostöö paraneb

Avatud Eesti Fondi toetatav võrgustik andis Eesti Rohelise Liikumise eestvedamisel endast kenasti märku ka ministereeriumidele ning ühistöös tekkinud kompetentsi ei lükatud tagasi. Võrgustikuga ühinenud ühenduste koostöö käivitus hoogsalt ja tehtud ettepanekud kajastuvad kenasti ka "Riiklikus struktuurivahendite kasutamise strateegias 2007-2013".

Tõukeraha kasutamise ettevalmistamisel saame nüüd toetuda strateegia seisukohale, et prioriteetides sisalduvate tegevuste kavandamisel ja hilisemal elluviimisel valdkondlike rakenduskavade raames lähtutakse järgmistest läbivatest väärtustest: regionaalne areng kõikjal Eestis, keskkonnahoid, infoühiskonna edendamine, võrdsed võimalused ning kodanikeühiskonna areng.

2007. aastast jätkus projekt EMSL katuse all ja kuna aasta alguses oli teatud vaikssem periood, sest koostatud strateegia ja rakenduskavad ootasid Euroopa Komisjoni hinnangut, siis paaril esimesel kuul saime aega võrgustiku ridu koondada ja täiendada. Võrgustikuga liitus veel seitse ühendust ja käivitus uus koduleht aadressil www.ngo.ee/eurofondid.

Tänavu ei piirdu võrgustiku töö vaid tõukeraha teemaga, vaid osaleme aktiivselt Norra finantsmehhanismi ja vabaühenduste fondi ning Šveitsi koostööprogrammi ja selle NGO fondi kavandamisel.

Väga tulemuslikult on võrgustik töötanud Maaelu arengustrateegia ja -kava väljatöötamisel ja hetkel keskendunud vastavate meetmete tingimuste väljatöötamisele. Mitte kõik ei

ole kulgenud ministereeriumi ajakava kohaselt, sest kaasamine ja konsultatsioonid on vajanud lisa-aega ja tingimuste kinnitamine on veninud.

Kiire sügis tulekul

Kõike soovitud ei ole saanud ka ühendused, sest aeg-ajalt oma huvisid jõuliselt esile tuues kipume unustama toetusvahendite endi eesmärgi. Kindlasti võib aga kinnitada, et tulemus on hea ja sotsiaalpartnerite poolt ühiselt aktsepteeritud.

Hea koostöö on käivitatud keskkonnaministereeriumiga ning haridus- ja teadusministereeriumiga nende vastutusel olevate elukeskkonna ja inimressursi arengu rakenduskavade meetmete väljatöötamisel.

Hetkel on protsessid ikka natuke "surnud seisus" – lisaks mainitutele on olemas ka ma-

janduskeskkonna arendamise rakenduskava ning meetmete määruste eelnõud, aga komisjonid ei ole veel moodustatud ega kaasamine käivitatud.

See kõik seisab ees sügis-kuudel, mil töötatakse välja määrused, kus sätestatakse toetatavad tegevused, tingimused ja kriteeriumid. Septembris peaksid juhtministereeriumid moodustama ka vastavad komisjonid, kus suur roll on kanda sotsiaalsetel partneritel.

Liitu võrgustikuga

Komisjonide töö kinnitavad ministrid ning mõned meetmed avatakse taotluste vastuvõtmiseks juba tänavu. Eurofondide võrgustik jälgib, et see otsustav kaasamisprotsess toimuks avalikult ja läbipaistvalt.

Kokkuvõttes võib öelda, et kaasamine on saanud tõukefondide töös normaalseks koostööpraktikaks ning võrgustiku tulemusena oleme suutnud mehitada kõik seirekomisjonid ühenduste esindajatega, kes ei kaitse seal oma, vaid meie kõigi huve. Neil lasub ka kohustus teavitada ühendusi seirekomisjonide tööst ja edastada meie seisukohad komisjonile.

Võrgustik on avatud uutele ühendustele, kes tunnevad endas jõudu järgmistest seitsme aastat ettevalmistavas töös aktiivselt osaleda või ka lihtsalt rohkem teavet saada. Andke endast ja oma ootustest teada agu@ngo.ee!

Võrgustiku tegevust rahastab Avatud Eesti Fond. Vaata www.ngo.ee/eurofondid.

Eesti Väitlusselts on tõukefondide raha kasutanud selleks, et arendada meie noorte väitlemisoskuseid ning juurutada mõtteviisi, et ühiskondlikus dialoogis saab määravaks tugevam argument. Pildil mullune keskkoolide meistrivõistluste etapp Pärnus, kus noored väitlesid, kas immigratsioon on Euroopa Liidule kasulik.

Foto: Eesti Väitlusselts

Suvekool toob Viinistule ka kaasamise ja osalemise prak

EMSLi 9. suvekool toimub koostöös Riigikantseleiga 7.-8. septembrini Viinistul kaasamise ja osalemise teemal. Kui varem on suvekool olnud mõeldud eelkõige ühendustele, siis tänava samavõrd ka riigi- ja kohalike omavalitsuste ametnikele.

Kaasamine ja osalemine avalikes otsustusprotsessides on teema, kus heade tulemusteni saab jõuda vaid siis, kui selle nimel pingutavad mõlemad osapooled – nii avalik võim kui ka ühendused. Seepärast ongi suvekooli kokku kutsutud praktikud nii ühendustest kui ka avalikust sektorist, et ühiselt praeguseid probleeme arutada ja neile lahendusi otsida.

Nii näiteks on ühendused sageli rahuolematud, et nende arvamust küsitakse alles valmis eelnõude kohta, mitte nende väljatöötamise ajal, ning esita-

tud ettepanekutele ei anta tagasisidet. Probleemideks on ka lühikesed tähtajad ning pikad ja keerulised dokumendid, millega töötamiseks ei ole kompetentse ega raha.

Ametnikud omakorda heidavad ette, et ühendused on passiivsed, ei suuda tähtaegu pidada või siis esitavad oma kommentaarid viisil, et nendega pole eelnõus suurt midagi peale hakata.

Uudne simulatsioon

Nende probleemide lahendamine ning oma töö parandami-

ne eeldab arusaamist teisest poolest, arvestamist tema vajaduste ja võimalustega. Nende vastastikune läbiarutamine ja tundmaõppimine ongi suvekooli üks eesmärk. Samuti soovitakse kogemuste ja heade praktikate tutvustamisega suurendada osalejate arusaamu ja loovust teemaga tegelemisel, et selle läbi tõsta edasiste kaasamisprotsesside kvaliteeti ja saavutada paremad otsused.

Uue õppevormina täidab poole esimesest päevast simulatsioon, kus osalejad neljas grupis kaasamisprotsesse

erinevates rollides läbi mängivad. Simulatsiooni juhendavad Ain Aaviksoo (Praxis), kohtunik Daimar Liiv, Marje Luup (välisministeerium), Kristina Mänd (EMSL), Mart Soonik (MEIS), koolitaja Rait Talvik, Elo Tuppits (majandus- ja kommunikatsiooniministeerium) ning Daniel Vaarik (Hill&Knowlton).

Praktilised õpitoad

Teisest päevast täidavad suurema osa õpitoad, kus käiakse detailselt läbi kaasamisprotsesside erinevad etapid ning vahetatakse osalejate kogemusi. Teemadeks on partnerite valik ja hindamine, liikmete kaasamine ühenduse poolt, kaasamise kava koostamine, avalikkuse teavitamine, seis-

Kodanikuühiskonna konverents keskendub headele inimestele

Viies Eesti kodanikuühiskonna konverents toimub 22.-23. novembrini Tallinnas Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses ning keskendub headele kodanikele kui muutuste eestvedajatele.

Iga kahe aasta tagant toimuv konverents on tipptegijate kohtumispaiik ning kodanikuühiskonna-alase mõtte eestvedamise foorum. Viimasel konverentsil 2005. aastal rääkisime, et oleme küll riigina väike, aga ühiskonnana suur, kui inimesed on teadlikud ja aktiivsed.

Tänapäevastes ühiskondades ongi muutuste keskmeks head inimesed. Kõige olulisemad küsimused on sellised, mille lahendamises saab osaleda igaüks, kuid mida ei saa lahendada keegi üksi. Kes on

Elmises konverentsil õpetasid keskkonnaühendused muuhulgas vanapaberit uuesti kasutama.

Foto: Sven Tupits

ühes situatsioonis abi andja, on teises abi vajaja; ühe situatsiooni ekspert on teises õppija. Igaühel on omad eelised, kuid te-

gelike muutuste saamiseks on vaja need ühendada.

Konverentsil toomegi kokku head kodanikud, muutuste

eestvedajad vabaühendustest, äriktorist, poliitikast ja ametiasutustest, meediast ja ülikoolidest. Otsime lahendusi Eesti ja maailma ees seisvatele probleemidele.

See konverents ei ole loengute kuulamise koht, vaid rida koosolekuid ja ajurünnakuid ärksate inimeste ringis, mille tulemusena sõnastame olulised tegevused heade kodanike jaoks kodanikuühiskonna tugevdamisel järgnevatel aastatel jooksul.

Ideed ja ettepanekud on tuletatud konverentsi koordinaatori Elina Kivinuki e-posti aadressil elina@ngo.ee.

Registreerimine konverentsile algab oktoobrist aadressil www.ngo.ee/konverents.

Elina Kivinukk
konverentsi koordinaator

okku tikud

kohtade esitamine ja põhjendamise ning otsuse tegemine ja tagasiside andmine.

Lisaks tutvustatakse suvekoolis kaasamise suhtes valitsevate hoiakute kohta läbi viidud uuringute tulemusi, uudeid kaasamismeetodeid ning suvel valminud osalusveebi www.osale.ee kasutusvõimalusi. Samuti saab arutleda suve jooksul ühenduste osalusel sündinud Kodanikuühiskonna Sihtkapitali kontseptsiooni üle.

Kõik loengud ja õpitoad konspeteeritakse, nii sünnib suvekoolist õppematerjal, mida saavad kasutada ka need, kes ise kohal ei ole.

Suvekooli läbiviimist toetatakse riigieelarvest läbi siseministeriumi ja Riigikantselei.

Suvekooli õpimeetoditeks on loengud, seminarid, treeningud, grupitööd ning tänavu esmakordselt ka simulatsioon. Mulluses suvekoolis juhendas vabahariduslik koolitaja Uku Visnapuu (paremal) õpituba motivatsiooni hoidmisest.

Foto: Alari Ramm

Osalusveeb ootab kaasarákijaid

Juuni lõpus avas Riigikantselei Internetis uue osalusveebi www.osale.ee, et Eesti elanikud, kodanikeühendused ja huvigrupid saaksid riigivalitsemise küsimustes senisest paremini kaasa rääkida.

Kui näiteks töörühmades, ümarlaua-aruteludel või kirjalikes konsultatsioonides saab kaasa lüüa vaid piiratud arv kutsutuid, siis avalikus veebikeskkonnas muutub otsuse kujundamine avatuks ning oma seisukoha saavad esitada kõik, kes soovivad.

Praegu on osalusveeb avatud konsulteerimiseks. See tähendab, et seal on kõigil soovijatel võimalik väljendada oma seisukohti valitsusasutuste ettevalmistatud seaduseelnõude, strateegiliste arengukavade ja

teiste oluliste eelnõude kohta.

Materjalid ja küsimused, mille suhtes huvigruppidega konsulteeritakse, valmistavad ette ametnikud. Muidugi kuulub korraliku kaasamise juurde ka tagasiside andmine laekunud arvamuste kohta. Selleks avaldatakse protsessi lõpus koondvastus ehk ülevaate nendest muudatustest, mis arvamuste põhjal tehti. Hea tava on, et põhjendada tuleb ka seda, miks osa ettepanekutega ei arvestatud.

Edaspidi on osalusveebiga plaanis ühendada ka valitsuse 2001. aastal loodud e-demok-

raatia portaali TOM (Täna Otsustan Mina), mis praegu asub aadressil www.eesti.ee/tom. Seal võib igaüks esitada ideid, kuidas Eestis elu paremaks muuta ning avaldada arvamust ühiskondlike küsimuste kohta.

Kuidas *online*-arutelu osaleda? Kõigepealt on vaja end kasutajaks registreerida ning otsustada, milliste teemade aruteludes soovitakse osaleda. Ühenduse poolt on soovitatav valida üks esindaja, kes avaldab ühiselt kujundatud seisukoha.

Kui olete endale huvipakkuvad valdkonnad valinud, saate oma e-postile teateid, kui valitsusasutus on sel teemal algatanud uue konsultatsiooni. Konsultatsiooni on võimalik otsida ka märksõnade järgi.

Arvamuse avaldamine on õigus, aga ka vastutus, sest kõik seisukohad kuvatakse veebilehel avalikult. Kommentaaride kaudu on võimalik mõttekaaslastele toetust avaldada või siis väelda.

Arvamusi ja kommentaare saavad lugeda kõik veebilehe külastajad.

“Esimeste pääsukestena” on uues portaalil lõpule jõudnud Kodanikuühiskonna Sihtkapitali kontseptsiooni ning riigi turvalisuspoliitika põhisuundade konsultatsioonid. Praegu on võimalik sõna sekka öelda Euroopa Liidu poliitika, Eesti integratsioonistrateegia ja innovatsioonipoliitika osas. Rääkige kaasa!

Hille Hinsberg
valitsuse infonõunik

Miks üks ametnik on hea kaasa

Tallinna Ülikooli kodanikuühiskonna uurimis- ja arenduskeskus sai valmis uuringuga, mis heidab uut valgust avaliku võimu ja ühenduste koostööle. Millal koostöö toimib ja millal mitte, võtab kokku Erle Rikmann.

Avaliku sektori ning vabariiklaste tegutsemise viisid ja võimalused on väga erinevad. Nii on sageli mõlemal poolel keeruline hoomata ja mõista seda, mis teisele tundub iseenesestmõistetav. Koostööni jõudmine eeldab aga erinevuste ületamist, mis praktikas tähendab mõlema jaoks harjumuspärasest kõrvalkaldumist ning kokkupuuteid uute tegutsemis- ja mõtteviisidega.

Kogemus tingib hoiakud

Ühe olulise uurimustulemuse na saabki tuua välja selle, kuidas on omavahel seotud koostöökogemus ning ametniku hoiakud üldisemalt. Otsene kokkupuude ühendustega muudab märgatavalt ametnike mõtlemisviisi.

Ilmneb, et pidevalt koostööd tegevad ametnikud peavad teistega võrreldes ka oma igapäevatoos vajalikumaks kommunikatiivseid, ühistegevuses kasulikke oskusi nagu suhtlemis- ja enesekehtestamisvõimet, koostööoskust ja algatusvõimet jne. Lisaks on pideva koostöö puhul ametnike hinnang kõrgem nii koostöö sisukusele kui ka tulemuslikkusele.

Mis puudutab koostöö algatamist, siis küsitluse kohaselt on ametnike jaoks sisukamad need algatused, mis on tulnud ühendustelt, ning märksa kessem hinnang antakse endi algatatud koostööle.

Üksnes avaliku võimu algatatud koostööettepanekuid – eriti kui vastuseks on kodanikeühenduste passiivsus – peavad ametnikud pigem vormitäreks.

Samas ei usu ametnikud ka, et koostöösuhe võiks kujuneda pikaajaliseks, kui selle algatus on tulnud üksnes ühendustelt. Kõige tõenäolisemalt kujuneb pidev koostöösuhe välja siis, kui algatus ja huvi on olnud mõlemapoolne. See tähendab aga, et vastastikune infovahetus, plaanide, tegevuse jne kooskõlastamine poolte vahel algab kavandatava tegevuse varases staadiumis.

Järelikult võib öelda, et koostööpraktika (reaalne tegevus) ning positiivne suhtumine koostöö teise poole (hoiakud) on kooskäivad, teineteisest sõltuvad tegurid. Olemasolevad koostöökogemused soodustavad koostöötahtet ning uusi algatusi, hoiakud koostöö suhtes mõjutavad omakorda selle jätkusuutlikkust.

Ametnike koostööoskuste analüüsimisel ilmneb, et koostöövõimalusi pärssib oluliselt avaliku võimu enda madal ad-

ministratiivne suutlikkus. Suur kaadrivoolavus on üks selle probleemi olulisemaid võtmetegureid.

Ebareaalsed ootused

Teine tegur on vähese töökogemusega ametnike ebakindlus oma rollis ning sellest tulenev klammerdumine formaalsustesse. Selle üks tagajärgi on ebareaalsed ootused kodanikeühenduste koostöövõimele.

Algaja ametnik kaldub ootama kodanikeühenduselt suurt reageerimisvalmidust, viimistletud tegevuskavasid ning nende liikmeskonnalt sarnast töökorraldust avaliku teenistusega. Eelduste mittetäitumisel sildistatakse ühendused ebakompetentseteks ning taandatakse koostööpartnerite nimekirjast.

Algajale ametnikule on väga oluline ka koostöömehhanismide selgus. Kui viimased on kehtestanud avalik võim, sujub koostöö enamasti ametniku

jaoks lodusamalt.

Keerukamas olukorras, kus koostöömehhanismid tuleb alles koos ühendustega kokku leppida, muutub koostöö problemaatiliseks. Vähese koostöö ning ka vähese avaliku teenistuse töökogemusega ametnik ei võta üldjuhul enda kanda koordineerija rolli, vaid eeldab, et kodanikeühenduste esindajad “töötavad ühes asutuses”. Ehk siis, et nad on oma tegevusplaanid ning taotlused juba enne tema juurde tulekut kooskõlastanud. Kolmas sektor aga üldjuhul nii ei toimi.

Sellises olukorras peavad ametnikud ise koostöö nurjumise põhjuseks kodanikeühenduste passiivsust, mis on nende meelest üks olulisi koostööd pärssivaid tegureid.

Harjumuste orjad

Ühenduste esindajad tajuvad aga sama olukorda niisugusena, kus avalik võim kas ei soovi nendega koostööd teha või puudub vastastikune usaldus.

Samuti kalduvad ametnikud eelistama ühte konkreetset organisatsiooni koostööpartnerina, selmet püüda kokku tuua võimalikult suurem hulk asjaosalisi.

Võib öelda, et koostöö edu-

Uuringus tehtud ettepanekuid

- Informatsioon peab koostööpooltele olema võimalikult varakult kättesaadav ning vastastikune dialoog pidev. Avalik võim peaks püüdma tagada praktikas end õigustavate kommunikatsioonikanalite olemasolu ning määratlema võimalikult selgelt iseenda ülesanded dialoogis.
- Avalik võim ei tohiks lähtuda eeldusest, et kodanikeühendused töötavad sama loogika alusel või samade tööjõuressursi võimaluste juures kui riigiasutused: töö-

põhimõtted, eesmärgid ja ressursid (sh aeg) on pooltel erinevad.

- Avaliku võimu institutsioonide vaheline rollijaotus kodanikeühenduste kaasamisel ja ühistegevuses peab olema selgepiiriline. Selle kokkuleppimise ning koordineerimise kohustuse peaks võtma endale avaliku võimu institutsioon, mis teavitab sellest ka kõiki teisi koostööpooli.
- Koostööprotsessi edukaks toimimiseks tuleb reeglites ühiselt kokku leppida ning

poolled nendega ka kurssi viia. Seda on otstarbekas teha ühiste infopäevade või koolituste abil.

- Koostöö avaliku võimu ja kodanikeühenduste vahel peab olema avatud. See eeldab võimalikult laia ringi ühenduste kaasamist koostöö algetapil.
- Koostöö tasakaalustatus eeldaks ulatusliku tegevustoe süsteemi loomist avalikes huvides tegutsevatele kodanikeühendustele.

...ja, teine mitte?

kus sõltub suurel määral ametniku valmidusest teha oma töös natuke rohkem, kui eeldab otseselt tema ametijuhend.

Teavitamine või dialoog

See tähendab teatavat proaktiivset hoiakut: valmidust astuda välja harjumuspärasest rollimudelitest, õppida tundma teisi võimalikke liitlasi ning aidata kaasa pooli liitvate koostõmehhanismide kujundamisele.

Hoiakute kõrval on koostöö õnnestumise teine oluline tegur kahe-suunalise, dialoogilise kommunikatsiooni olemasolu. Ent viis, kuidas reaalsuses toimivast infovahetusest räägitakse, eriti avaliku võimu esindajate poolt, viitab pigem ühepoolseks jäävale teavitamisele. Info edastatakse, kuid sellele ei järgne arvestatavat vastukaja. Seejärel tekib pooltel teineteisele tõsiseid etteheiteid ning võimalik koostöö takerdub halvastavate seisukohtade kujundamisega.

Just ametnike endi ühesuunaline teavitamine annab neile sageli aluse rääkida kodanikeühenduste passiivsusest.

Loiud ühendused?

Nii tõdesid avaliku võimu esindajad ka intervjuudes, et nende edastatud teave ei leia kodanikeühendustelt erilist tagasisidet või pole tagasiside lihtsalt adekvaatne.

Terviklik pilt tekib, kui kuulata ära ka passiivsuses süüdistatav teine pool. On ilmne, et koostöö saab alata eeskätt just õigel ajal edastatud piisava informatsiooni põhjal.

Samuti on väga oluline leida oludele vastav ja praktikas toimiv kommunikatsioonimehhanism, mitte leppida kõige hõlpsamini teostatava võimalusega. Seetõttu võib arvata, et sageli jääb puudu ennekõike praktilistest oskustest leida ning

leppida kokku konkreetsel juhul kõige tõhusamad infovahetusviisid.

Koostöö toimimise ning parandamise seisukohast on oluline, et partnerid õpiksid vastastikku tundma üksteise tööpõhimõtteid, eesmärke, aga ka kasutada olevaid ressursse ning võimalusi.

Põletavaid vastandlikke arusaamu põhjustav küsimus seondub ühenduste tegevuste rahastamisega.

Toetus vajalik

Ühendused on seisukohal, et tuleks luua tegevustoetuste süsteem, mida saaksid taotleda üksnes avalikes huvides töötavad organisatsioonid.

Avaliku võimu ning ühenduste omavahelise koostöö ettevalmistamine toimub ühendustel enamasti vabatahtlikkuse alusel ega kuulu tasustamisele, kompenseerimisele projektirahadest. Seda teadvustades suudaksid ametnikud koostöö korraldamise paremini läbi mõelda ega kalduks nii kergekäeliselt ühendusi passiivsuses ja ebakompetentsuses süüdistama.

Analüüsitud juhtumid näitavad, et ühenduste praktiliste oskuste omandamiseks toetuse pakkumine, koolitamine või enesetäienduseks võimaluste loomine toimib väga edukalt. Vastasel juhul saab ühenduste erineva suutlikkuse ja võimaluste üheks väljundiks väikeses riigis paratamatult see, et koostöös palutakse osalema vaid need ühendused, kes on häälekamad, jõukamad, kogenuma liikmeskonnaga jne.

Siin on tegu niisiis perspektiiviga, et nõ. koostöö ja kaasamise egiidi all toimub tegelikult vaikiv korporatismi põlistamine.

Loe www.ngo.ee/uuringud

Kaasame poliitikuid

Tutvudes aruteluks välja pakutud Kodanikuühiskonna sihtkapitali (KÜSK) materjalidega mõtlesin, et loeksin huviga, millist KÜSKi näeksid sotsiaaldemokraadid, millist liberaalid ja millist konservatiivid. Seepeale teaksin palju paremini, millist sihtkapitali mina tahan.

See eeldaks poliitikute aktiivset osalust. Paraku ei suhtuta ühendustes poliitikutesse just vaimustusega. Ka KÜSKi materjalides on toodud mitmed ohud: mõni erakond võib selle oma vankri ette rakendada, valitsuse ja parlamendi uued koosseisud võivad kõik muuta jne. Me ei saa rääkida poliitikute demoniseerimisest, aga ettevaatlikkusest küll.

Ilmselt on aga hea endale teadvustada, et tegemist on sügavalt poliitilise küsimusega. Ükspuha, milline KÜSK lõpuks saab, igal juhul on tal mingi maailmavaateline taust, ning mõnele erakonnale sobib see rohkem kui teistele.

Poliitikute kaasamist kodanikuühiskonna arendamiseks peljatakse või siis tehakse seda vaid telgitagusest, lobitööna – mis on samuti vajalik. Miks mitte teha koostööd avalikult?

Poliitikute eemalejäämine võib saada mõnegi projekti läbikukkumise põhjuseks. Näide on haridusstrateegia

“Õpi-Eesti”, kus erakondade esindajad hakkasid üksteise järel eemale hoidma, kuni lõpuks jäid järele peamiselt sotsiaaldemokraatliku taustaga tegijad, kes tegid strateegia oma näo järgi. Valmis täiesti rahuldav strateegia, kuid poliitikud kukutasid ta parlamendis läbi. Kui oleks suudetud neid lõpuni kaasata, ehk oleks suhtumine olnud teine?

Tuleb muidugi arvestada, et mida rohkem poliitikuid osalema kutsutakse, seda rohkem tekib vaidlusi ja aeglasemaks muutub protsess. Aga seda kindlamini jõutakse ka rahuldava lõpptulemuseni.

Teiseks näiteks sobib Eesti Haridusfoormi diskussioonilist. Kui selle listi aruteludes on osalenud riigikogu liikmed ning ministeeriumi ja eksamikeskuse töötajad, on see olnud väga huvitav ja hariv. Kui poliitikud on kõrvale jäänud, on arutelude tase järsult langenud.

Seega mõtlen siin kaasamise all seda, et kodanikud ja nende ühendused kaasavad poliitikuid ja ametnikke, mitte vastupidi, nagu on tavamõtlemiseks kujunenud. Alt-üles kaasamine on mu meelest kõige viljakam. Mõnigi poliitik ei jaga seda arvamust, aga seda enam tuleks püüda neid kaasata.

Raivo Juurak

Üks näide poliitikute kaasamisest oli vabaühenduste valimiselne manifest, mida erakondadega arutati veel enne avaldamist. Veebruaris kutsuti poliitikud avalikule debatile oma seisukohti ütlemaks.

Foto: Alari Rammo

Kuidas lugeda USAID indeksit?

Rahvusvaheline uuring tõstab Eesti kodanikuühendusi esile kui tugevamaid Kesk- ja Ida-Euroopas ning endise Nõukogude Liidu aladel. EMSLi arendusjuht Alari Rammo pakub välja kolm ideed, kuidas seda teadmist kasutada.

USA Rahvusvahelise Abi Agenta (USAID) kümnedat aastat koostatud indeks Kesk- ja Ida-Euroopa ning endise Nõukogude Liidu riikide kodanikuühenduste jätkusuutlikkusest paigutab Eesti vaadeldud 29 riigi seas esikohale, nagu ka eelmisel ja üle-eelmisel aastal. On's asjad meil nii hästi?

Ühest küljest – jah. Eesti ühendused on teinud ja teevad süsteemset ja tubli tööd nii endi kui ka ühiskonna arendamiseks.

Teisalt ei ole muidugi põhjust liigselt vaimustuda teadmismisest, et meil on asjad paremini kui näiteks Türkmenistanis. Tervisele ja arengule kasulik on end võrrelda pigem Skandinaavia, Inglismaa või teiste sellistega ning seda me ju tegelikult teemegi.

Areng pidurdub

Numbrid ja edetabel on seega vähem väärtuslik osa USAID indeksist. Need koostatakse igas riigis toimivate vestlusringide põhjal, kus kohalikud eksperdid ise oma arenguid hindavad. Kuigi kriteeriumid on täpselt ette antud ning hinded läbivad võrdleva järelkontrolli, jäävad need ikka vähemalt mingil määral vaieldavaks.

Siiski sisaldab indeks palju väärtuslikku ja kasutatavat, eelkõige neile inimestele ja organisatsioonidele, kelle eesmärgiks on kodanikuühiskonna arendamine.

Esiteks annab indeks võimaluse jälgida arenguid oma maal läbi aastate ja eri teemade kaupa. Uuringut on sama meetodika järgi läbi viidud kümme aastat, Eesti osaleb sellest aastast 2000. Riike hinnatakse seitsmes kategoorias: ühenduste

tegevuse õiguslik keskkond ja infrastruktuur, ühenduste tegutsemisvõime, majanduslik elujõulisus, eestkoste- ja avalike teenuste osutamise suutlikkus ning maine.

Näiteks näeme indeksist, et kuigi kokkuvõttes oleme suhteliselt heas seisus, on meie areng pidurdunud.

Eesti tugevaimad näitajad õiguslik keskkond ja infrastruktuur (katusühenduste ja võrgustike kujunemine ning nõustamis- ja tugiteenuste kättesaadavus) on saavutatud juba mõne aasta eest.

Õpime vigadest

Samas probleemsetes valdkondades nagu ühenduste tegutsemisvõime, majanduslik elujõulisus ja teenuste osutamise suutlikkus, on edasiminekuks olnud napp ning probleemid suuresti samad, mis mõne aasta eest.

Veel väärtuslikumat infot võivad anda teiste maade kohta koostatud raportid. Kuigi ühiskond ei ole labor, kus katseid korrata saaks, on võimalik teiste maade kogemustest näha, mis töötab ja mis mitte. Saab mõelda, miks kusagil just niisuguste tagajärgedeni on jõutud ja mida sellest õppida.

Jätkusuutlikkus

Jätkusuutlikkus tähendab tõenäosust, et organisatsioon või tegevus suudab täita oma otstarvet tulevikus, kui arvesse on võetud tema seesmised ressursid ning tegevuskeskkonna võimalikud ja oletatavad muutused.

Mikko Lagerspetz "Kodanikuühiskonna lühisõnastik"

www.ngo.ee/sonastik

Näiteks töid Lätis eelmisel aastal tagasilöögi ühendustele parlamendivalimised, kus mitmed ühendused lasid end rakendada parteide valimiskampaniate ette.

Uued ideed

Olgu teemaks kodanikuühiskonna sihtkapital, Norra finantsmehhanismi vabauhenduste fond, EKAKi ühiskomisjon, 1% seadus või muu – kõigele leiab otseseid või kaudseid analooge teistest riikidest, kelle kogemused võimaldavad meil nende vigu vältida.

Siit tuleb ka indeksi kolmas kasutusala. Eelkõige tabeli lõpuosas asuvad endised Nõukogude Liidu riigid on praegu alustamas seda teed, mida Eesti ühendused käisid 10-15 aastat tagasi.

Nende olukorraga tutvumine ning oma ühenduse teadmiste-kogemuste vaagimine on väärtuslik koostöö-ideede allikas, mille elluviimiseks leiab raha nii Eestist kui välismaalt. Koostöö teadagi ei ole lihtsalt kellegi abistamine, vaid alati ka võimalus ise õppida ja areneda.

Loe raportit täisteksti www.ngo.ee/indeks.

Jutut

Mai lõpus Šotimaal Glasgow CIVICUS konverents tõi kokku nurkadest. Tegutseda oleks ka ajaleht lõpuks. Konverentsil e

Seitsmendat aastat toimunud konverentsi tänavuseks teemaks oli vastutavus kui tee tulemusteni (*Accountability: delivering results*). Kuigi kõneldi ka valitsustest, äri sektorist, meediast ja rahvusvahelistest organisatsioonidest, oli põhitähelepanu suunatud just ühenduste endi vastutavusele – me ei ole alati ise sugugi nii ausad, demokraatlikud ja tulemuslikud kui teistelt ootame, kõlas üks sageli lavalt öeldud põhjendustest.

Probleem on olemas ja selge. Ometi illustreeris konverents, üks maailma esinduslikumaid kodanikuühenduste kogunemisi, ise pigem sedasama probleemi kui lahendust – püüde keskenduda korraga hästi paljule, ebamäärased eesmärgid, laialivalguvad arutelud,

Keskuse juhataja Rachel Smillie jutuhuos.

Lubades maailma ei paranda

's kogunenud ülemaailmse kodanikuühenduse tuhatkond kodanikuaktivisti kõigist maailma üll parem, aga rääkida on ka tore, tões konverentsi esinenud Urmo Kübar jätkab.

aastast aastasse samade probleemide jõuline ja isegi kuri väljatoomine, kuid vähe konkreetseid ja konstruktiivseid lahendusi. Ühendused kipuvad pahatihti rohkem rääkima kui tegutsema.

Samale järeldusele jõudis igal konverentsipäeval ilmunud ajalehe "Terraviva" viimane number. Kui jätta kõrvale CIVICUSE peasekretäri Kumi Naidoo avaldus, kus ta teatas oma üheksa aastat peetud ameti mahapanemisest, ei juhtunudki konverentsil õieti midagi, tões ajaleht.

Tõsi, "juhtumiste" alla võiks liigitada esinejate sümbolise lukustamise Glasgow konverentsikeskusesse toodud puuri, mille eesmärk oli juhtida tähelepanu sadadele ebademokraatlikes riikides vangistatud

kodanikuaktivistidele. Või siis "Vaesuse reekviemi" ettekandmise, juhtimaks tähelepanu tuhandetele iga päev vaesuse tõttu surevatele inimestele. Või samaaegselt toimunud CIVICUSE noorteassamblee liikmete häälekad piketid, kus nõuti nii õiglust maailmas kui ka noorte arvamusega arvestamist.

Ent kui siis samad noored korraldasid mini-plenaari "Noored esitavad väljakutse

tänastele liidritele", kus nad pahandasid, et ruumis oli ainult kümme üle 25-aastast, ning kaalusid isegi täiskasvanute jõuga kohaletoomist ja kuulama sundimist – kui neilt seal küsiti, et mis siis on need nende arvamused, millega arvestada tuleks... ei kostnud vastuseks eriti midagi.

Samal põhjusel jäi õõnsaks üks konverentsi emotsionaalseid kõrgpunkte, kus 14-aastane Lõuna-Aafrika tüdruk Charlotte Bertin esitas maailmale kümme küsimust ("Miks riigid leiavad raha sõdade pidamiseks, aga mitte laste elude päästmiseks?", "Miks antakse lubadusi, mida ei täideta?" jne).

Kuhu jäid lahendused, mida 135 riigist kokku sõitnud osalejad võiksid oma kodudesse kaasa võtta, et konverentsi järel oma tööd paremini teha ja tulemusi saavutada? küsis "Terraviva" samas stiilis.

Muidugi, osalt ongi selline konverents dialoogiruum, kus ühendused saavad ühtlustada

oma arusaamu sellest, mis on üleilmsed probleemid, miks need olulised on ning mis on meie roll nende juures.

Probleem tekib just laiapõhjalisusest – et konkreetseid tingimused on riikide kaupa nii erinevad, jääbki arutelu väga üldisele tasandile ning kasutegur väikeseks.

Samas ei tähenda see siiski, et niisuguste ürituste korraldamine või neil osalemine mõtetu oleks. Kindlasti on see võimalus tutvustada ja jagada Eesti kogemusi.

Samuti toob konverents kokku maailma olulisemad ühendused ja nende liidrid – teiste hulgas olid Glasgow's näiteks Keystone, Oxfam, One World Trust, AccountAbility, GuideStar, fondid, rahvuslikud katusorganisatsioonid jt – kellel on palju õppida. Nii sõltubki lõpuks kasu iga osaleja jaoks ikka sellest, kui palju ta ise viitsib pakutud võimalustest ära kasutada.

...või siiski parandab, kui hästi jutustada?

Glasgow südamest poeletunise bussisõidu kaugusel Pollokis käib koos Village Storytelling Centre – külaselts, kes kasutab jutustamist kui võimalust sotsiaalseid probleeme lahendada.

Algus ei olnud just ambitsioonikas. Õigupoolest tahtsid kohalikud vanaprouad lihtsalt koos käia ning teetassi kõrvale uudiseid vahetada ja endisi aegu meenutada. Igakuised meenutusõhtud toimuvad siiaamaani ning on väga popid, kuid nende kõrvale on aastatega tekkinud ports teisi tegevusi.

Eesti kontekstis huvitavaim on seltsi integratsioonitöö. Äärelinna Pollokisse tegid võimud asüülitaotlejate varjupaia

ga. Nagu ikka, oli see kohalike jaoks kole kvartal, kuhu sattumist pigem välditi. Võõrad tundusid hirmutavad – ja eks muidugi tekkiski probleeme kuritegevusega – ning nii elasid kaks kogukonda läbi käimata kõrvuti, kumbki oma eelarvamuste kütkeis.

Selts otsustas proovida teist teed. Asüülitaotlejad kutsuti vestlusõhtutele jutustama oma juurtest ja olukorrast senisel kodumaal, kohalikud rääkisid omakorda oma elust, esivanematest ja Polloki ajaloo. Selgus, et "teised" on tegelikult üsna samasugused inimesed.

Ette võeti muudki. Kohalikust elust kirjutatud näidendi proovis tormasid kaks taidlejat

– asüülitaotleja ja kohalik – stseeni lõpus lavalt maha, võimal ja higised. Esimene, noor tugev neeger, haaras veepudeli, jõi suurte lonksudega ja ulatas siis naabrile, šoti prouale. Temagi jõi janu täis, aga tardus pudelit tagasi ulatades.

"Tead, mõtlesin praegu, et veel paar kuud tagasi poleks ma e l a d e s sõandanud suga ühest pudelist juua," ütles ta. See on muutus suhtumises, kas pole?

Selts käib ka Glasgow koolides, kus lastele loetakse ette šoti ja teiste rahvaste legende, arutatakse nende üle ning mõeldakse ise muinasjutte välja. Mõned lood pannakse lauludegi sisse. Nii areneb laste loovus ja tekib huvi kirjanduse vastu, eriti

ajal, mil raamatute lugemine pole nii enesestmõistetav kui vanasti.

Väikese palgalise meeskonna ja tosina regulaarse vabatahtliku eestvedamisel toimiv selts on kokku puutunud ka kodanikuühenduste tüüpiliste probleemidega.

Nii mõnigi huvitav tegevus on katkenud ja heast spetsialistist tulnud loobuda, sest projekt on lõppenud ning raha selle jätkamiseks ei õnnestu leida. Nüüd arendab selts välja oma sotsiaalse ettevõtluse suunda, et oma teenuseid ja kogemusi laiemalt müües kindlustada seltsile stabiilne rahastamine.

Urmo Kübar

EKAKi kuulamine tuleb sügisel

Riigikogus veebruaris ära jäänud riikliku tähtsusega arutelu kodanikuühiskonna arengust toimub sügisel.

2005. aasta alguses esimest korda toimunud arutelu peaks EKAKi vastuvõtmisel tehtud kokkuleppe kohaselt aset leidma iga kahe aasta tagant. Tänavune aeg oli kokku lepitud veebruariks, kuid toonaste koalitsioonierakondade hääletage otsustati see viimasel hetkel ära jätta.

Põhjenduseks toodi, et enne valimisi kujuneks arutelu populistlikuks ega oleks uuele Riigikogu koosseisule ja valitsusele "moraalselt siduv".

Arutelu toimub kahes jaos: esimesel päeval toimub Riigikogu kolme komisjoni ühisistung, kus ettekanded EKAKi rakendamisest ja kodanikuühiskonna arengust teevad vabauhenduste esindajad. Teisel päeval toimub arutelu parlamendisaaalis, kus ettekande peab valdkonna arengu eest vastutav regionaalminister.

Kuulamist korraldab Riigikogus moodustatud kodanikuühiskonna toetusrühm. Sellesse kuulub 34 parlamendiliiget kõigist erakondadest, toetusrühma esimees on **Urmas Reinsalu** (pildil).

EMSLil valmib aruteluks EKAKi 2004-06 tegevuskava täitmise analüüs, kus eri valdkondade eksperdid vaatlevad plaanitud tegevuste täitmist ning sõnastavad ettepanekud edasiteks tegevusteks.

Samuti plaanib EMSL koos kodanikuühiskonna toetusemaga korraldada Riigikogu liikmetele ühe ringsõidu ühendustesse, et eri tüüpi ühenduste olukorda ja arenguvajadusi tutvustada.

EKAKi büroo kiirendaks kodanikuühiskonna arengut

Juba üle aasta on EMSL kirjutanud, joonistanud ja vaata et tantsugagi visandanud siseministeriumile tegevusi, kuidas Eesti kodanikuühiskonda arenguhüppeks valmistada. Ringiratast trampimiseks on idee siiani jäänud. Alari Rammo kirjutab lähemalt.

Ühendustel on alati palju ideid, millest enamik ei jõua isegi projektitaotluse faasi, sest napib aega ja raha, rääkimata inimestest, kes projekti ellu hakkaksid viima. Samuti peaks kõiki tegevusi kuidagi koordineerima, et igauks ise suunas ei jookseks.

EKAKi rakendamise ühis komisjonis käidi juba mitme aasta eest välja idee luua mõne ühenduse juurde üksus (näiteks nimega EKAKi büroo) kodanikuühiskonna arendamiseks vajalike tegevuste läbiviimiseks, mis täiendaks siseministeriumi tööd. Niisugune üksus toimib väga hästi näiteks Inglismaal.

Idee jäi soiku, mullu kippusid samad probleemid aga jälle kuhjuma. Büroo loomine sai ühiskomisjonis põhimõttelise heakskiidu ning 2007. aastaks pisikese eelarvereagi. Nüüd, sügise hakul, oleme sellest sammukese tagapoolgi, sest vahepeal astus ametisse uus valitsus ja siis tuli peale suvi.

Miks selline büroo?

Miks ühendused büroo loomist üldse taotlevad? Aastatel 2004-06 ehk EKAKi esimese tegevuskavaga kodanikuühiskonna sihikindlat ülesehitamist eksperimenteerides sai vähemalt ühendustele selgeks mitu konkreetset takistust edasisel arengul.

Esiteks puudub Eestis asutus, kes EKAKi rakendamise eest vastutaks, omaks selleks

pädevust, volitusi ja ressursse. Formaalselt on selleks siseministerium, kuid mõlemal pool saadi aru, et ühegi Eestis palka saava ametniku jaoks pole kodanikuühiskond põhitoo ning ühendused omakorda ei jaksa ega taha ametnike eest ilma rahata tööd ära teha.

Juhuslik planeerimine ja raha

EKAKi elluviimise viimaste aastate rahastamine on toimunud peamiselt lisaeelarvest, mis ei paku garantiid tuleviku osas. Needki summad pole suurenenud ning ega tegevusedki ja nende mõõtmine polnud väga põhjalikult läbi mõeldud. Viimast näitab ka ministeriumide poolt kiirkorras koostatud KATA ehk valitsuse kodaniku algatuse toetamise arengukava.

Lisaks puudub siseministeriumil piisav mõju teiste ministeriumide üle, sest suur osa KATAse välja käidud ideid lükati nende poolt tagasi väitega "see ei lähe meie plaanidega kokku".

Nii sai tänavu pilt klaariks, et ka ühiskomisjoni töökorda ning vastutust tuleb tugevalt

reformida ministeriumide suuremaks kaasamiseks, aga see on vaid pool lahendusest.

Teise poolena on EMSL ja siseministerium tegelenud tänavu kahe teineteist täiendava üksuse visandamisega – ministeriumi juurde loodaks kodanikuühiskonna osakond sealse ressursi ja motivatsiooni suurendamiseks ja mõne ühenduse juurde kompetentne ning pühendunud büroo, et rakenduskavade täitmisel oleks selge ühenduste sisend ja nende kaasamine, paindlikkus töökorralduses ja võimalused lobitööks ja lisarahastuseks, mida ministeriumis ei hakka kunagi olema.

Areng on puudunud

EKAKi tegevusi elluviivat bürood haldava ühenduse leidmiseks korraldataks avalik konkurss ja büroo esimesed ülesanded oleksid järgmiste tegevuskavade ning uute ideede väljatöötamine, kuna just arengust on EKAKi rakendamisel ühenduste (aga ka mitmete ametnike) hinnangul enim puudust tuntuks.

Samuti on vaja kiiresti määratleda KATA rakendamise hindamise kriteeriumid ning teha ülevaade kõigi ministeriumide praegustest arengukavadest ja muudest strateegiatest, kuna selgelt on EKAKi elluviimist raskendanud selle haakumatus teiste dokumentidega.

Probleeme EKAKiga

- vähe rakendamisega tegelevaid inimesi
- ebaselge vastutus
- vähe ja ebastabiilne rahastus
- vähe arengut ja uusi ideid

Loe www.ngo.ee/ekak

Ühiskomisjon värskendas koosseisu

Infolehe ilmumise nädalal pidas uues koosseis esimese koosoleku valitsuse ja vabatahtlaste ühiskomisjon Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni (EKAK) rakendamiseks.

Komisjoni uus koosseis on kõrgema tasemega eelkõige valitsuse poolelt. Kui seni kuulusid sinna kõigi ministriumide esindajad, kelle ülesanded ja otsustuspädevus olid aga väga erinevad, siis nüüdsest esindavad valitsust rahandus-, sotsiaal-, kultuuri-, haridus- ja teadus- ning majandus- ja kommunikatsiooniministriumide kantslerid ja siseministriumide rahvastiku ja regionaalala asekanclerid. Komisjoni juhivad jätkuvalt regionaalminister.

Kantslerite osalus peaks aitama lahendada mitmeid seni komisjoni töö probleeme, mis olid seotud ministriumide esindajate rolli ebamäärasusega. Nii sai komisjon sageli vaid nentida, et üks või teine tegevus ministriumides on jätkuvalt topptasemel.

Avaliku võimu poolt kuulub komisjoni veel Riigikogu kodanikuühiskonna toetusrühma esimees. Uuteks liikmeteks on ka kaks riiklikku sihtasutust: maakondlike arenduskeskuste võrgustikku koordineeriv Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus.

Uue koosseisu jaoks vaadati üle ka ühenduste-poolsed liikmed. Otsustamisel lähtuti sellest, et nende kaudu oleks esindatud võimalikult suur osa tegutsevatest ühendustest, ja samas oleksid nad suutelised oma sihtgrupe kaasama ning komisjoni töös aktiivselt osalema.

Suuremaks muutuseks on Tööandjate Keskkliidu ja Ametiühingute Keskkliidu lisandumine komisjoni. Lisaks kuuluvad sinna Avatud Eesti Fond, EMSL, Kodukant, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Eesti Vabariikliku Haridusliit, Eesti Olümpiakomitee ja Eesti Kirjanike Liit.

Ühendused, kelle esindaja komisjoni ei kuulu, saavad osa-

Ühiskomisjoni juhivad regionaalminister Vallo Reimaa.

Foto: Alari Rammo

leda ja oma ettepanekuid esitada mõne komisjoni kuuluva organisatsiooni kaudu, samuti läbi komisjoni juurde moodustatavate töögruppide.

Komisjoni uus töökord ja kaasamismehhanismid jäid ajapuudusel järgmistel koosolekutel otsustamiseks. Esimesel kogunemisel jõuti käsitleda vaid Kodanikuühiskonna Sihtkapitali kontseptsiooni.

2002. aastal Riigikogus vastu võetud EKAK sõnastab avaliku võimu ja kodanikuühiskonna vastastikku täiendavad rollid ja koostöömehhanismid põhimõtted avaliku poliitika kujundamisel ja teostamisel ning Eesti kodanikuühiskonna ülesehitamisel. Ühiskomisjon EKAKi rakendamiseks moodustati 2003. aastal.

EMSLi infoleht

Siseministrium plaanib kodanikuühiskonna osakonda

Siseministrium soovib luua kodanikuühiskonna arengu toetamiseks eraldi osakonda. Esimese sammuna on augustist seni teemaga tegelema ametnikule Anneli Läänele lisandunud Marion Bobkov.

Plaanitava osakonna ülesandeks saab EKAKi ühiskomisjonis kavandatud tegevuste elluviimine.

Regionaalministri nõuniku Avo Üpruse hinnangul on üks peamisi takistusi ühiskomisjoni

töös senini olnud see, et komisjonil endal ei ole täidesaatvat võimu, mis tähendab, et EKAKi rakendamise eest ei vastuta sisuliselt keegi.

Üpruse sõnul ei ole praegu veel teada, millal osakond luuakse, sest rahastust selleks ei ole ja läbirääkimised alles käivad. Esialgu saab teemaga ministriumis praegu tegelevase kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonda võtta juurde kaks inimest, kellest loodetavasti saavad tulevikus kodanikuühiskonna osakonna töötajad.

Avo Üprus ütles, et kaalumisel on ka EMSLi ettepanek luua EKAKi rakendamise büroo mõne selleks pädeva kodanikuühenduse juurde.

“Kõige üldisemalt hakkaks ministriumide osakond vastutama avaliku sektori ja ühenduste juures tegutsev büroo ühenduste-poolsete ülesannete täitmise eest EKAKi elluviimisel, nii et nad täiendaksid üksteist,” ütles Üprus. “Samas ei ole ükski struktuur eesmärgiks omaette, seega tuleb täpsustada lahendamist ootavate ülesannete tähtsuse järjekord, seejärel määratleda vajalik ressurss.”

Samuti sõltub osakonna loomine sellest, milline saab olema septembris uues koosseis kogunenud EKAKi ühiskomisjoni töökorraks ning millised selle juurde moodustatavate töögruppide ülesanded ja kui suur nende teenindamise vajadus.

EMSLi infoleht

Regionaalministri nõunikud Kadri Jäätma ja Avo Üprus

Vigala rahvas asus koostööle

Jaanuarist juuni lõpuni läks EMSL maale – poole aasta jooksul nõustati Vigala vallas ühenduste ja omavalitsuse koostööd. Mida tehti ja mida õpiti, sellest kirjutavad projekti juhtinud Eha Paas ja EMSLi kommunikatsioonijuht Eneli Vilismäe.

Vallavalitsus võiks käia meilt küsimas, mis probleeme on ja kuidas neid lahendada – aga nad ei tule, kurtsid ühendused.

Ühendused võiksid meile tulla rääkima, mis probleeme on ja kuidas neid lahendada – aga nad ei tule, nentisid valla töötajad.

“Keskmine” vald?

Umbes niisugune pilt avanes detsembris Raplamaal Vigala vallas, kui EMSL otsis kohta ühe uue idee järgiproovimiseks. Meie soov oli päris inimeste ja päris probleemidega aidata kaasa koostöö tekkimisele ühenduste ja omavalitsuse vahel, mida saaks edaspidi soovitada teistele.

Vaevalt on Eestis tegelikult “keskmist valda”, aga kiiresti läbisõitjale võib Vigala umbes sellisena paista. 27 küla, ei märkimisväärset jõukust ega viletsust, ei silmapaistvat koostööd ega lahendamatu vastuolusid. Vanast ajast meenuvad nimed nagu Mathias Johann Eisen ja Ants Laikmaa ning “Jõulud Vigalas” tsitaat “Peksta ma end ei lase, olen vaba eesti mees!” Praegu eelkõige tuntud kui koht, kust tulevad Gerd Kanter ja *mozzarella* juustud.

Lähemalt vaadates näeb muidugi märksa enam. Olime kindlad, et koostööd ei saa tekitada keegi väljaspoolt, vaid selleni saavad jõuda ainult kohalikud ise. Nõnda alustasime sellest, et inimesed üksteist tundma õpiksid.

Viiel laupäeval sõitsime koos külainimeste ja vallajuhtidega Vigala külad läbi. Iga kord oli bussis oma 30 huvilist – kel ühel korral külas käidi, need olid järgmisel laupäeval juba ise külastajad. Ragistasime võsades, vanades majades, käi-

Kui külad said viie laupäevaga külastatud, istus Vigala rahvas arutama, kuidas tekkinud ideid ellu viima hakata. Nõu andis EMSLi projektijuht Eha Paas (vasakult teine).

Foto: Alari Rammo

sime ettevõtetes ja külaaktivistide pool. Igas paigas oli kellegi midagi meenutada, mõni huvitav lugu rääkida.

Ning kohe hakkasid sündima ka uued plaanid. Kui võtaks selle võsa maha ja teeks siia kelgumäe? Siia võiks rajada laudtee matkajatele ja ujumiskoha? Paneks siia üles viidad? Hakkaks tegema koostööd turismitalude vahel? Ideed arutati iga bussireisi järel läbi teelauas ning pandi kirja ka uude külablogisse <http://vigala.ngo.ee>.

Esimesed muutused

Mõni asi muutuski kohe: kui kurdeti info halva leviku üle, otsustas vallavalitsus hakata valla lehte kõigile peredele tasuta postitama. Senistele sädinimestele lisandus uusi. Veel olulisem oli aga, et külade eestvedajad ja vallavalitsus said ümberringi toimuvast pildi, mõistsid paremini teise poole ootuseid ning hakkasid omavahel infot vahetama.

Kevade saabudes jätkasid siit külaesindajate koolitused, loomaks hästitoimivat mees-

konda. Arutati ja õpiti, kuidas infot vahetada, kuidas külaelu eest vedada ja inimesi kaasa haarata. Kogemusi käidi saamas ka naabruses Läänemaal Ridala vallas.

Koostöö püsimine

Juuniks jõuti külade ümarlaua moodustamiseni, mille eesmärkideks on külade omavahelise ning valla ja külade koostöö edasiviimine, probleemide ja lahenduste väljatoomine ning veel “magavate” külade äratamine ja aitamine.

Selles etapis astus EMSL pidevast kohaolekust kõrvale, kuid muidugi jääme alles Vigala inimestele nõu ja abi andmiseks ning hoiame ka ise silma peal, et hea algus soiku ei jääks. Sügisel toimub ümarlaua ja vallavolikogu esimene koosting ning plaanid, kuidas eesmärkide saavutamisel edasi liikuda, on praegu tehtud aasta lõpuni.

Mida me õppisime? Koostöö käivitamisel ei saa oodata kiireid tulemusi, sest kõigepealt peavad inimesed selle vajaduse

enda jaoks selgeks mõtlema. Seejärel peavad nad saama aega, et uue mõttega kohaneda, õppida väljendama oma arvamust. Koostöö käivitamiseks tuleb kindlasti varuda aasta, selle arenemine võtab aga isegi mitmeid aastaid.

Jututoast ei piisa

Esimeseks eelduseks on omavaheline tundmaõppimine ning ootuste selgeks tegemine: kelle jaoks mis oluline on? Siin on võimalik jälgida, et tärnanud huvi ei rauegeks – tuleb kutsuda, toetada, ergutada, veenda.

Kõik valla elanikud ei ole aktiivsed ega teavita teisi oma huvidest ja vajadustest, see aga ei tähenda, et neid võiks koostööst kõrvale jätta. Lihtsaim viis nendeni jõudmiseks on läbi külade esindajate.

Koostöö loomiseks ja hoidmiseks peab vald panustama, nii inimeste kui ka rahaga. Vallas on vajalik töötaja, kes tegeleks kogukondade ja ühendustega, toetaks neid ja annaks nõu. Ning läheks ise nende juurde, mitte ei ootaks vaikselt vallamajas – seda eriti “magavate” külade puhul, kelle “ärkamine” võib nii venida väga kaugemale.

Koostöö vajab läbimõeldud vormi, kommunikatsiooni ega saa seisneda üksnes jutu puhumises. Alustada võib lihtsamate teemadega, kuid kui tegelikult olulised probleemid on keerulised, ei tohi ka neid vältida, sest muidu kaob inimeste motivatsioon kaasa lüüa.

Põhjalikumad soovitusel saavad sügisel üles EMSLi kodulehele www.ngo.ee.

Vigala projekti läbiviimist rahastas BAPP.

Sügis toob 15 koolitust uutele ühendustele

EMSL kutsub hiljuti loodud kodanikuühendusi sel sügisel alustavate mittetulundusühingute koolitustele. Kevadel alanud eesti- ja venekeelsed koolitused jätkuvad septembrist novembri lõpuni üle Eesti.

Kolmepäevane koolitus annab põhjaliku ülevaate, millist mittetulundusliku organisatsiooni vormi oma tegevuseks valida ning samm-sammulise juhendi, kuidas ühendust luua. Õpitakse, millised õigussuhted ehk seadused kehtivad ning kuidas nendega hakkama saada ja lepinguid vormistada.

Samuti läbitakse maksude ja raamatupidamise, aruandluse ja igapäevase tegevuse korraldamine – kuidas oma organisat-

siooni arendada, inimesi motiveerida, rahastust leida ning millist tuge pakuvad ühendustele maakondlikud arenduskeskused. Lühidalt käsitletakse ka ühiskonna toimimist ning kolmanda sektori rolli ja olukorda.

Lektoriteks on Kaidi Holm, Agu Laius, Alari Rammo, Saima Mänd, Jevgeni Krištafovitš ja teised. Osalustasu kolmepäevasel koolitusel ühe inimese kohta on 300 krooni.

Põhjalikum info leidub ja koolitustele registreerumine toimub EMSLi koduleheküljel aadressil www.ngo.ee/12828.

Koolitusi korraldab EMSL Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse toel koos maakondlike arenduskeskustega.

Ühenduse õigussuhteid aitab baaskoolitustel selgeks saada jurist ja vilunud koolitaja Kaidi Holm.

Foto: Sven Tupits

Koolituste ajakava

18.-20. sept – Saaremaa (eesti k.)	12. ja 17.-18. okt – Harjumaa (vene k.)
19.-21. sept – Hiiumaa (eesti k.)	23.-24. okt ja 1. nov – Ida-Virumaa (eesti k.)
25.-27. sept – Viljandimaa (eesti k.)	25.-26. ja 31. okt – Jõgevamaa (eesti k.)
26. ja 28. sept ja 9. okt – Narva (vene k.)	6.-7. ja 13. nov – Ida-Virumaa (vene k.)
1., 9. ja 16. okt – Põlvamaa (eesti k.)	9. ja 14.-15. nov – Harjumaa (eesti k.)
2.-4. okt – Võrumaa (eesti k.)	20.-21. ja 27. nov – Tartumaa (vene k.)
3.-5. okt – Valgamaa (eesti k.)	21. ja 28.-29. nov – Lääne-Virumaa (eesti k.)
9.-11. okt – Tartumaa (eesti k.)	

Lühiuudised

EMSLi nõukogus uued liikmed

Aprillis toimunud EMSLi üldkoosolek valis nõukogus vabamenenud neljale kohale tagasi Lagle Pareki ning uute inimestena ajakirjaniku ja ühiskonnateadlase Barbi Pilvre, kommunikatsioonispetsialisti **Daniel Vaariku** (pildil) ja EMSLi pikaajalise juhataja Kristina Männi.

Nõukogu ülesanne on kavandada EMSLi pikemaajalist tegevust, kinnitada eelarved,

tegevuskavad ja aruanded, aidata ja teostada järelevalvet büroo üle ning otsustada teisi igapäevategevuste raamest väljuvaid küsimusi.

Üldkoosolekul osales otse või volikirja alusel 52 liikmesorganisatsiooni 84-st. Lisaks nõukogu valimisele kinnitati 2006. aasta aruanne ning tehti väikseid muudatusi põhikirjas. Protokoll ja aastaaruanne on saadaval www.ngo.ee/yldkoosolek.

Uued töötajad kontor

Suvel on toimunud muutusi ka EMSLi kontori töötajate seas.

Uue inimesena lisandus Eneli Vilismäe, kes vastutab

EMSLi sise- ja väliskommunikatsiooni korralduse eest. Varem on ta töötanud Ühiskondliku Leppe ja Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaa sihtasutustes.

Senine kommunikatsiooni juht Alari Rammo keskendub EKAKi rakendamise ja arendamise küsimustele.

Alates augustist töötab EMSLis taas Elina Kivinukk, kes on 22.-23. novembrini toimuva V Eesti kodanikuühiskonna konverentsi projektijuht.

Pärast 9-aastast tööd lahkus EMSList raamatupidaja Malle-Mai Klausen, kelle asemel korraldab nüüd raamatupidamist Janek Keskküla.

Telli oma ühendusele koolitus EMSList!

EMSL on erinevaid koolitusi ja teabepäevi mittetulundusühendustele ja ametnikele korraldanud juba 1995. aastast. Lisaks pakume välja ka võimaluse tellida meilt koolitus või loeng just teie organisatsioonile vajalikul teemal ja ajal.

Võimalike teemade ring on lai, puudutades nii mittetulundussektori üldist arengut kui ühenduse igapäevatoos ettetule-

vaid praktilisi probleeme, meeskonna juhtimist, projektijuhtimist ja kommunikatsiooni.

Lektoriteks on aastatepikuse kogemustega koolitajad, kes tunnevad hästi nii ühenduste vajadusi kui ka kolmanda sektori valdkonda.

Koolitusi ja loenguid on võimalik tellida kõikjale Eestis. Lähemat infot saab EMSLi koolitusjuht Edydt Johansonilt (tel 630 96 30, edydt@ngo.ee).

Uus pangakonto

Ühendasime EMSLi seni kahes pangas asunud arveldusarved. Palume edaspidi liikmemakse, koolituste osalustasusid ja annetusi kanda Hansapanka kontole 1120106317.

Et EMSL kuulub tulumaksusoodustusega ühenduste nimekirja, on eraisikute poolt tehtud annetustelt võimalik tagasi saada tulumaks.

Selleks tuleb annetajal teatada aadressile info@ngo.ee oma isikukood.

Loe EMSLi toetamise võimalustest lähemalt www.ngo.ee/toeta

Lilled ja sallivus

Kui oled tänavapildis märganud valgerohelisi rinnamärke – ja mõelnud endamisi, mida nad küll tähendada võiks – siis võib sul olla huvitav teada, et neid kantakse eesti ja vene inimeste suhete parandamiseks ja sallivuse edendamiseks. Lähemalt kirjutab üks Valge Tulbi mõtte algatajaid, Paavo Piik.

Valge tulbi initsiatiiv sai alguse tänavarahutuste ajal aprillis, kui nii eestlaste kui ka venelaste seas ärgitati patriootlikele miitingutele ja meedias said ehmatavalt palju sõna mõlema kogukonna äärmuslikumad esindajad. Tundus vajalik väljendada seisukohta, et enamuse meist tahab tegelikult siinsete eestlaste ja venelaste suhteid parandada, mitte kahte vaenutsevasse leerida jaguneda.

Valged tulbid

Aga kuidas seda teha? Noh, alustuseks võiks näiteks oma teisest rahvusest tuttavatele lilli kinkida – kasvõi valgeid tulpe. Artur Taevere, üks Valge tulbi mõtte algatajatest kommenteerib, et lillede kinkimisega alustati, sest see oli just selline lihtne asi, mida igaüks saab teha, et omavahelist suhtlust parandada.

Sellele kaasnes üleskutse viia valgeid lilli vastastikku tähtsatesse paikadesse (näiteks Russalka ja Tammsaare kujud) samuti loodi kakskeelne internetilehekülg <http://whitetulips2007.blogspot.com>

Ideega tulid kaasa teisedki. Tartu disainer Mammut joonistas lihtsa ja meelde jääva Valge tulbi logo, mis hakkas siitpeale ehitama rinnamärke. Balti jaam riputas üles suure valge tulbi kujutisega plakati. Tallinna Ülikool asus algatust toetama, panes oma ruumidesse vaasid valgete õitega.

Uued algatused

Loomulikult ei lahenda üksnes lillede kinkimine nii sügavalt juurdunud ja mitmetahulisi probleeme nagu integratsioon.

See on mõeldud pigem esimese sammuna, märgata ja teadvustada vajadust tihedamaks kokupuuteks ja suhtluseks samal maal elavate rahvuste vahel.

Neid võimalusi on veel. Hiljuti loodud noortealgatused Koos-Вместе ja Foorum Te: toovad näiteks kokku eesti ja vene noori, et üheskoos õppida.

Mõtlemise edasi

Ka teised kodanikeühendused saavad oma tegevuse ja eeskujuga kaasa aidata sallivuse värtustamisele, haarates kaasa võrdselt aktiivselt erinevaid rahvusi, esitledes kodulehel Valge tulbi põhimõtteid ja logo ning mõeldes, milliseid uusi sil-

du nemad saaksid kogukondade vahel ehitada.

Täpselt samamoodi saavad mõelda tööandjad: kuidas nemad oma kollektiivis eri rahvuseid kokku viia saaks? Ning koolid: mis on nende võimalused eelkõige vene ja eesti noorte aga ka näiteks lapsevanemate suhtlemise edendamiseks? Usume, et normaalne igapäevane suhtlemine on parim viis eelarvamustest hoidumiseks ning usalduse loomiseks-hoidmiseks.

Valge tulbi algatajad, tavalised Eesti kodanikud, eestlased ja venelased, soovivadki sügisel keskenduda neile kolmele sihtgrupile (ühendused, tööandjad, koolid) ning koos välja mõelda konkreetsed soovitused, kuidas kogukondi lähendada ja üksteise suhtes sõbralikena hoida.

Kõik kaasamõtledjad on oodatud ühendust võtma, näiteks kirjutades Artur Taeverele (artur@heategu.ee) või Tatjana Lavrovale (tatjana.lavrova@gmail.com).

Fa kasv

Kindlasti mäletad paar aastat sõnumeid nagu "Helista emale" ja teised. Avatud Eesti on nüüd välja kasvanud uus

Kõik algas aastal 2004, kui Avatud Eesti Fondist telemajja kiirustanud Raul Rebane teatas ETV juhtkonnale ideest, mis fondis just oli koorunud.

Parajasti oli kevad ja Eesti Televisioon otsis pingsalt avaliku televisiooni nägu, nii leidski toetust värske mõte, et saadete vahetused võiks sisaldada lihtsaid ja häid üleskutseid, näiteks: "Helista emale". Pilte hakkas paberile panema kunstnik Jüri Mildeberg, liikuma pani needsamad pildid ETV pearežissöör Rene Vilbre.

Avatud Eesti Fond arendas ideed edasi, pärast televisioonikampaania algust tulid samad sõnumid ka plakatitel tänavatele kui sotsiaalreklaam:

EAS käi

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) alustab oktoobrist üheaastase pilootprojektiga, mille eesmärgiks on toimivate organisatsioonide kogemuste abil toetada algajate, kuni kaheaastaste mittetulundusühingute arengut.

Kui äriorganisatsioonidele on sellised mentorlusprogrammid olnud kättesaadavad juba aastaid, siis kolmandas sektoris on tegu veel suhteliselt uue ideega.

EAS kutsub pikemaajalise mittetulunduskogemusega inimesi tasuta ja vabatahtlikult nõustama algustavaid kolleegide. Selleks ootame 1. oktoobriks sooviavaldusi võimalikelt

Fantaasiarikkast pildisarjast vabas välja sotsiaalkampania

Et tagasi televiisoris või tänavapildis levima hakanud "Ütle sõna sekka", "Naerata", "Ütle naabrile tere" ja Eesti Televisiooni fantaasiarikkast pildisarjast sotsiaalkampania.

"Ütle sõna sekka", "Naerata", "Ütle naabrile tere". Sellega sai alguse AEFi ja ETV edukas koostööprojekt ning loodud visuaale kasutab ETV eetri-

graafikana siiani.

Toona ETVd juhtinud Ilmar Raagi sõnul võtsid vaatajad klipid kohe alguses hästi vastu, mis on olevat väga harukordne. Ka

tekkis majas just sel ajal arusaamine, et ETV ei ole enam saadete sisu mõttes riigi- vaid sõltumatu televisioon, mis ei pea liigselt sarnanema komertskanalitele – seega osa kodanikuühiskonnast.

Sellel sügisel saab koostöö jätku uute sõnumitega. Kui esimene kampania oli suunatud eelkõige inimestevahelistele suhetele, siis nüüd on AEF võtnud nõuks sõnumeid uuendada ning käivitada septembri algul osaluse julgustamisele suunatud kampania, mis toob enam esile suhet "inimene-kogukond-riik".

Jätkukampania eesmärk on juhtida avalikkuse tähelepanu heaks kodanikuks olemise väärtuslikkusele ning julgustada Eesti inimesi suuremale aktiivsusele ning kodanikualgatuslikule käitumisele.

Sõnumeid edastatakse mitmete uute kanalite kaudu. Otse-

postitusega saadetakse üle kogu Eesti laiali postkaardid, mille esikaanel on Jüri Mildebergi joonistatud pilt ja sõnum, tagaküljel selgitav tekst täiendava teabe leidmiseks.

Kuna eelmise kampania ajal püüdis osa inimesi otse ETV kodulehel "sõna sekka öelda", on postkaartidel välja toodud olulisemad veebilehed, mis pakuvad või tutvustavad praktilisi kodanikualgatus ülesnäitamise võimalusi.

Lisaks saadetakse kõikidele Eesti koolidele plakat sõnumiga, mis sobib hästi just noorte julgustamiseks ning AEFi ja ETV veebilehtedelt saavad soovijad saata sõpradele digitaalseid postkaarte. Tallinnas hakkab ringi sõitma piltsõnumiga tramm.

Lisaks Eesti Televisioonile ja Avatud Eesti Fondile toetab kampania läbiviimist siseministerium.

vitab mentorlusprogrammi ühendustele

Projekti juhib Kaja Kaur

tugiisikutelt ehk mentoritelt ja nõustatavatelt ehk mentiidelt.

Pärast edukat kandideerimist saavad programmis osalejad mentorluse koolituse. Kohutuste käigus selguvad koostööpaarid, kes seavad ühised eesmärgid ning osalevad mitmetel koolitustel ja õppereisil. Erinevad tegevused aitavad

osalejatel areneda probleempüstituste ja nende lahenduste otsimise kaudu, avastada nõustamise-õppimise protsessis uusi oskusi, tunnetada kogemuste väärtuslikkust ja laiendada kontaktvõrgustikku.

Mentorikandidaatidelt eeldame kompetentsi kodanikuühenduse juhtimisküsimustes, vähemalt viieaastast mittetulundusorganisatsiooni kogemust, seejuures soovitavalt ka käivitamise kogemust, valmisolekut nõustamiseks ja teadmiste jagamiseks, soovi suhelda ja õppida uusi asju, oskust aega planeerida, avatud mõtlemist, paindlikkust ja sõbralikkust.

Mentiikandidaatidelt eel-

dame osalemist loodud või asutamisejärgus ühenduses, soovi lahendada probleeme, arendada oma ühendust ja laiendada kontaktvõrku, valmidust õppimiseks, suhtlemiseks, initsiatiivi võtmiseks, avatud mõtlemist, paindlikkust ja sõbralikkust, julgust algatada projektiideid.

Edukas mentorlus põhineb mentori ja mentii usalduslikul koostööl, kus mentori rolliks on julgustada, innustada, toetada, eelkõige aga suunata mentiid mõtlema nii, et too jõuaks ise oma probleemi efektiivsema lahenduseni. Mentii rolliks on olla aktiivne ja uudishimulik, olla valmis kuulama ja nõu kuulda võtma, kanda vastutust

oma otsuste ja organisatsiooni arengu eest.

Kandideerimiseks palume saata hiljemalt 1. oktoobriks oma CV koos ülevaatega kogemusest mittetulundussektoris ja vabas vormis avaldus e-posti aadressile kaja.kaur@eas.ee või Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele (Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn) märgusõnaga "MTÜ mentorprogramm".

Programmis osalemine on tasuta. Projekti lõpus toimub tulemuslikkuse hindamine. Pilotprojekti finantseerib siseministerium.

Kaja Kaur
EAS arendusnõunik

Noored sotsiaalsed ettevõtjad teevad häid asju koos, *BMECTE*

Noore kontoritöötaja tõeliselt kehv päev. Vibalik prillidega noormees istub oma laua taga. Jupsiv arvuti, mõtetest tühi pea, tüütult sädistavad kolleegid. Tagatipuks paberitele ümber aetud kohvitass. Miski ei laabu!

Ning siis tuleb sekretäri-neiu. Pühib ära kohviloigu ja ulatab uue tassi. Arglikud pilgud, naeratused. Lõputiitrid varjavad tärkava romaani.

Mööngem, Cannes'i või Veneetsia punasele vaibale patseerima selle linatseosega asja pole. Aga seda ei peagi keegi silmas. Tegu on ühega kolmest eesti-vene noorte klubi "Koos-Bmecte" esimesel kogunemisel tehtud filmikatsetest.

"Koos-Bmecte" toob kokku eesti ja vene noori selleks, et ühiselt midagi head teha ja õppida, kohtudes tarkade inimeste ja huvitavate organisatsioonidega. Aluseks on arusaam, et ühiste tegevuste läbi saab alguse suhtlemine eri rahvuste vahel, see omakorda on eelduseks mõistmisele ja heale läbisaamisele.

Uus põlvkond

Klubi algatajateks on kolm noormeest: geenitehnoloogia tudeng Andres Tamm (20), sügisest sotsioloogiat õppima hakkav Oliver Nahkur (19) ning keskkooli keelekümblusklassis käiv Artur Fass (15). Hiljem on eestvedajate hulka lisanud ka Jaana Kalinistova (19).

"Koos-Bmecte" on üks Heateo Sihtasutuse noorteprogrammi esimese lennu algatusi. Selle programmiga kasvatab sihtasutus tulevase sotsiaalseid ettevõtjaid – inimesi, kel on ideid, tahet ja suutlikkust ühiskondlikke probleeme lahendada. Noortel aidatakse oma ideed välja töö-

"Koos-Bmecte": Oliver Nahkur (vasakul), Artur Fass ja Andres Tamm soovivad eesti ja vene noori lähendada.

tada ning korraldatakse koolitusi, näiteks kuidas plaanile raha leida või oma tegevusest teada anda.

Pärast pronksiööd

Programmist huvitatute esimesel kogunemisel aprilli algul käis Andres välja mõtte teadmisklubist, kus õpilased ja tudengid vestlevad mõne targa inimesega teemal, mida kooliprogramm ei paku. Arturil jälle oli plaan teha midagi integratsiooni alal. Kahe idee peale kokku sündiski "Koos-Bmecte".

Erinevalt Arturist ei olnud Andres ja Oliver enne kuigi palju integratsioonile mõelnud. Kõigil kolmel on häid tuttavaid ka teise rahvuse hulgas, kui aga vaadata statistikat, ei ole see sugugi tavaline. 2005. aastal läbi viidud uuringu kohaselt häirib koguni 59% eestlasi siinsete teiste rahvuste "teistsugune" käitumine (ja omakorda 23% mitte-eestlastest mõtleb samamoodi eestlastest).

Siis tuli pronksiöö. Artur oigas mõttes – kindlasti on sellist koostegutsemise klubi

väga vaja! Andresele saatis aga ideest kuulnud sõber MSN-i kaudu naeru lagistava vigurnäo: kuidas sa nüüd ikkagi ette kujutad, et poodide rüüstajad teie klubis kenasti eestlastega sõprust sobitama hakkavad?

Senised klubinoored ehk tõesti ei vaja pikalt veenmist, et teise rahvusega on pigem tore hästi läbi saada – "Koos-Bmecte" pakub neile selleks lihtsalt võimaluse. Nende kaudu jõuavad klubisse aga ka nende sõbrad, kes omakorda toovad kaasa uusi inimesi. Nõnda levib info ja väärtushinnangud.

Suveks oli idee käivitamiseks küps, esimese klubiõhtu teemaks valiti film ja meedia. Puudus vaid raha. Ent headel ideedel on kalduvus positiivselt laheneda. Nii mahutas Kinobuss klubiõhtu oma programmi, mis võimaldas kulusid kõvasti vähendada. Vajamineva summa andis Volta Energieetika. Artur kirjutas kuuetele pitsafirmale. Viis ütlesid ära, aga Tiina Pizza oli lahkesti nõus noortele õppimise kõrvale kehakinnitust pakkuma. Jäigi üle vaid listide ja noortehenduste kaudu huvilised kokku kutsuda.

Järgmiste klubiõhtute plaanid on tehtud aasta lõpuni. Näiteks minnakse külastama sotsiaalseid ettevõtteid Uuskasutuskeskus, kus õpitakse säästvat tarbimist, ja Terve Eesti Sihtasutus, kes sisustab seksi ja tervise teemalise kogunemise.

Aga miks poisid klubiga tegeleda soovivad? "Mingil hetkel hakkad ju mõtlema, kuidas elada tahad ja mis sulle tähtis on," vastab Andres. "Meie ei lähe kedagi muutma, et hakka nüüd sallivaks või hoolivaks, aga soovime pakkuda võimaluse, et inimesed saaksid muutuda."

Urmo Kübar

Heateo Sihtasutuse noorteprogramm

Heateo Sihtasutuse noorteprogrammi esimene lend uusi sotsiaalseid ettevõtjaid tähendab viit algatust:

- Roheline kool – koolis paberi muust prügist eraldi sorteerimine
- Päike kuuti – hüljatud koerte ja kasside aitamise varjupaikades
- Koos-Bmecte – eesti ja vene noorte suhtlemise edendamine, ühine õppimine
- Julge õppida, vanad ja noored koos! – noored ja eakad õpivad vastastikku teineteiselt
- Foorum Te: – läbi teatri õpitakse lahendama päris elus ette tulevaid situatsioone

Loe lähemalt www.heategu.ee/noored

TENis saab kõik oma head ideed ellu viia

Mittetulundusühing Tegusad Eesti Noored on vahva kamp noori. TENi kommunikatsioonijuht Mari Matjus rääkis meile, kuidas tenikad õpivad riiki juhtima ja teevad mõnikord ka linna lillaliseks.

Millega TEN peamiselt tegeleb?

Põhitegevus on noorteparlamendi sessioonide korraldamine, mille kaudu noor saab ennast proovile panna, õppida oma arvamust avaldama, väitlema. Me matkime tegelikult päris parlamendi tegevust, valmistades niimoodi noori ette ühiskonnaelus osalema ja julgustades oma ideid ellu viima.

Me ise nimetame oma tegevust demokraatiakooliks, mis tähendab, et teeme läbi mänguvalimisi nii kohalikul kui riiklikul tasandil. Niimoodi õpitaksegi tundma, mismoodi ühiskonnas asju otsustakse. Selle aasta 17. veebruaril toimus esimest korda Noorte Riigikogu, mida hindasime väga edukaks, osalejaid oli palju ja saime ka meediasse. Parlamentide tegemisel oleme palju abi saanud

Mari Matjus näitab, et kuus aastat TENi staaži kasvatab tiivad – või vähemalt suled –, et kõrgemale lennata, sära ja julguse veel pealekauba.

Ülo Vooglaiult, kes oli ka meie Rapla noorteparlamendi sessiooni patroon, tema aitas meil ette valmistada noorte riigikogu kogu kontseptsiooni.

Teeme väga palju ka koostööd juba kogunud parlamendisadikute ja ühiskonnategelastega. Paljud neist on olnud meie ürituste patroonid. Näiteks on olnud Allar Jöks ja Ene

Ergma, kes meid väga tunnustasid viimase parlamendi organiseerimise eest, samuti Anzori Barkalaja.

Üks meie noorteparlamendi väljundeid oli kevadine kampaania "Linn lillaliseks", kus puueteta noored koos puueteta noortega üheskoos midagi oma linna heaks ära tegid. Korrastasime parke ja istutasime lilli.

Ürituse mõtteks oli sallivuse edendamine ja teistega arvestamine, millest meie ühiskonnas on suur puudus. Ürituse patrooniks oli tookordne Tallinna linnapea Jüri Ratas.

Kes moodustavad TENi?

TENi on koondunud noored üle Eesti, oleme hästi avatud uutele inimestele. Muidugi on meie hulgas rohkem Tallinna taustaga inimesi, aga see on paratamatu, kuna Tallinn on kõige suurem. Mina ise olen nõ vana tenikas, algusest peale ehk 2001. aastast.

Mis teid teistest eristab?

TENil on teistest rohkem ühtekuuluvust. Oleme sarnased selle poolest, et tahame ise midagi ühiskonnas ära teha, ise kaasa mõelda. Meil on omaladne vaimus ja kokkukuuluvustunne. Ei oskagi hästi sõnastada, mis seda tingib, sest inimestena, isiksustena oleme tegelikult üsna erinevad, igaüks omamoodi. Ka päritolu ja taust on erinevad, meil on nii linna- kui maanoori, suurte koolide ja väikeste koolide õpilasi.

Eneli Vilimäe

Lühidalt

Õpilased ja tudengid: ärge pange koole pingeritta!

Eesti Õpilasesinduste Liit (EÕEL) ja Eesti Üliõpilaskondade Liit (EÜL) arvavad, et koolide pingeritta sättimise asemel tuleks neid hoopis võrrelda. Mõlemale valmistab suurt muret ajalehtedes avaldatud riigieksamite tulemuste edetabel.

Organisatsioonid leiavad, et erinevate ajalehtede poolt koostatav riigieksamite tulemustel põhinev koolide edetabel on kujunenud paljudele õpilastele ja lapsevanematele ainsaks kriteeriumiks, mille alusel hinnatakse kooli tublidust. EÕELi ja EÜLi arvates soodustavad riigieksamite tulemustel põhinevad koolide pingeread ainult õpilaste ettevalmistamist eksamiteks ning takistavad laiapõhjalisema hariduse omandamist. Samuti ei anna riigieksamite pingerida lapsevanematele piisavalt infot kooli kui terviku kohta.

EÜLi juhatuse esimees Eimar Veldre.

Õpilasesindused ja üliõpilaskonnad plaanivad alates järgmisest aastast koostama hakata laiemapõhjalist koolide võrdlustabelit, mille koostamise eesmärgiks on koole suunata õpilast mitmekülgsemalt arendama.

Võrdlustabelis oleks ära toodud erinevad kriteeriumid, mille alusel saavad nii õpilased kui ka lapsevanemad hinnata kooli tervikuna.

Lisaks eksamite tulemustele võetakse arvesse ka teisi näitajaid nagu huvitegevuse võimalused, osavõtt ainevõistlustest, õpilasesinduse aktiivsus, õpilaste rahulolu koolikeskkonnaga jne.

Hakkab ilmuma uus ajakiri Akadeemiake

1. oktoobril jõuab lugejateni uus ajakiri Akadeemiake, mis on loodud ajakirja Akadeemia eeskujul.

See on suunatud vanemale koolieale ja pakub õpilastele võimaluse oma uurimuste ning analüüside avaldamiseks.

Uus ajakiri koondab keskkooli ning gümnaasiumitaseme akadeemilisi töid *universalialia*, *humaniora*, *socialia* ja *naturalia* valdkonnas. Sisaldades rikastavat lugemisvara kõigiks ainetundideks, kasvatatakse Akadeemiake ka Akadeemia tulevast lugejaskonda.

Eesti Noorteühenduste Liidul on uus juhatus

Alates 1. septembrist vastutab Eesti Noorteühenduste Liidu tegevuse eest uus juhatus. Kogu meeskonda juhib Maarja Dahl. Gerd Tarand arendab noortepoliitika valdkonda, Jaan Urb edendab välissuhteid, Tiina-Katrina Kaber hoolitseb liikmesorganisatsioonide eest ning Christman Roos tegeleb avalike suhetega. ENLi meeskonnaga liituvad ka Ulrika Hurt ja Olger Tali, kes aitavad järgmise üldkoosolekuni ENLi finantse juhtida.

Euroopa Liikumist juhivad Anna-Maria Galojan

Suvel asus Eesti Euroopa Liikumist juhtima Anna-Maria Galojan, kelle prioriteetideks organisatsiooni juures on kodanikuühiskonna kaasamine Euroopa poliitika kujundamisse.

Galojani senised tegevused on olnud seotud ELi energia- ja naabuspoliitika valdkonnaga. Senine juhataja Ulrika Hurt jätkab Tartu Ülikooli Euroopa Kolledži juures.

Esmakursuslased said 13 500 rebasekotti

Eesti Üliõpilaskondade Liit (EÜL) jagas sel sügisel taas esmakursuslastele tasuta rebasekotte, mis sisaldasid tudengieluks vajalikke materjale. Kõige muu kõrval oli selle aasta rebasekotis Eesti esimese üliõpilasajakirja "Isiklik" esma-number.

Rebasekottide jagamise eesmärk on ühendada tudengeid ning anda neile usaldusväärset infot kõrgharidussüsteemi kohta.

Rebasekott sisaldas trükiseid "Avameelselt kõrgharidusest" ja Euroopa Parlamendi Infobüroo trükise "Minu põhiõigused", Äripäeva tasuta tellimiskaardi kolmeks nädalaks, ajakirja "Isiklik", ISIC soodustustevihiku, Ühispanga CD ja materjale õppemaksude kohta.

Kolmas Maailmapäev tuleb 15. septembril

Maailmapäev toob Tallinnas Tammsaare parki kokku arengukoostööst huvitatud.

Koostöös Eesti Välisministeeriumiga korraldatakse kolmandat aastat järjest Eesti avalikkusele suunatud tasuta kogupereüritust Maailmapäev, mille eesmärk on tõsta Eestis elavate inimeste teadlikkust arengukoostööst, Eesti arengukoostöö

ja humanitaarabi suundadest ning tekitada suuremat huvi Eestis arengukoostööga ja humanitaarabiga tegelevate organisatsioonide vastu.

Tänavuse Maailmapäeva peateemaks on Abistav Eesti, kus soovime tutvustada inimes-

tele Eestit kui pikaajalist doonorit ning Eesti arenguabi sihtriike, kelle arengusse panustamine on oluline, vajalik ning oodatud. Samas selgitame avalikkusele, et miks just need riigid on Eesti arenguabi sihtriikideks, millised on nende riikide probleemide kõrval nende olemus ning kultuur.

15. septembril püstitatakse Tammsaare parki nagu eelmisel aastalgi telklinnak, kus arengukoostöö organisatsioonidel on võimalik endid ning oma tegevusi tutvustada. Ürituse raames toimuvad töötoid ja vestlusringid, võtavad sõna arvamusiõppijad, poliitikud ja arengukoostöö vallas tegutsevad eksperdid ning laval esinevad erinevad muusikalised ühendused.

Kuhjavere sai Maapäeval aasta küla tiitli

17.-19. augustil toimus Jõgevamaal VII Eesti Külade Maapäev, kus osales kokku üle 400 inimese. Kuulutati välja Aasta Küla 2007 konkursi võitja, milleks oli Kuhjavere küla Viljandimaal.

Kõik Aasta Küla konkursil osalenud said meeldejäädavate auhindade: Harjumaa sepa Kuldar Hüti poolt valmistatud sepi, Õpiettevõtte Käsitöökuur poolt käsitööna valmistatud tänukirjade alused. Lisaks kinkis

Kuhjavere külaliider Romeo Mukk

Riigikogu esimees proua Ene Ergma konkursist osa võtnud küladele Olev Soansi tehtud pildid "Tähistaeva kaart".

Aasta Küla konkursi läbiviimisel oli suureks abiks siseministeeriumi toetus. Sponsoritena panid auhinnafondile õla alla OÜ Coffeestar ja AS Eesti Pagar. Aasta Küla konkursi võitja saab lisaks ka rahalise preemia 10 000 krooni ja Maa- ja metsamajandusministeeriumi poolt aastase lehetellimuse.

Miljonisaju teise etapi võitjad on selgunud

Juulis selgusid Miljonisaju teise etapi võitjad. Hansapanga kampaaniafondi oli sel korral kogunenud 1 374 299 krooni, millest heategevusprojektidele läks 412 299 krooni. Kõige rohkem hääli sai EMSLi liige MTÜ Caritas Eesti, kes kogus

raha lastekodulaste huviringide edendamiseks. Caritase projekt sai 185 864 krooni.

Hetkel käimas olevas Miljonisaju kolmandas etapis kandideerivad EMSLi liikmed Vanurite Eneseabi- ja Nõustamistühing ning Peipsi Koos-

töö Keskus, samuti Convictus Eesti ja Eesti Pärimusmuusika Keskus.

Miljonisajus loosib Hansapank oma klientidele raha ning annab võimaluse kaasa lüüa Eesti elu edasiviivate algatuste toetamises.

EMSLiga liitus augustis viis uut tegusat ühendust

EMSLil on hea meel tutvustada meiega suvel liitunud viit organisatsiooni.

Arengukoostöö Ümarlaua juhataja Anu Eslas

Arengukoostöö Ümarlaud

AKÜ on katusorganisatsioon arengukoostööga tegelevatele või sellest huvitatud inimestele ja ühendustele, kelle eesmärk on arengukoostöö edendamine, sellealaste poliitikate tõhustamine ja avaliku teadlikkuse suurendamine. Ümarlaud kutsti esimest korda kokku 2002.

aastal. AKÜ üks tuntumaid üritusi on tasuta kogupereüritus Maailmapäev, mida nad on koos välisministeeriumiga juba mitu aastat korraldanud. Maailmapäevaga soovitakse tekitada inimestes suuremat huvi arengukoostöö vastu, tänavu toimub üritus 15. septembril. Vaata www.terveilm.net

Heategevusfond Dharma

Dharma aitab vanemliku hoolitsuseta lapsi, lasterikkaid peresid ja majanduslikesse raskustesse sattunud lastega peresid, toetades tegevusi, mis aitavad lapsel kasvada tubliks inimeseks. Lisaks paljudele heategevus- ja toetusprojektidele koolitab Dharma ka vabatahtlikke tugiisikuid. Dharmal on oma huvialakool, kus lapsed saavad õppida kunsti, käsitööd, maalimist ja tootekujundust. Novembris saab Dharma kuueaastaseks. Vaata www.dharma.ee

Selts Eesti Demokraatia Uuendamine

Kolmanda uue liikme eesmärgiks on tõsta ja taastada usaldust rahva ja poliitikute vahel. Selleks on nad käivitanud portaali www.e-d-u.ee, mis vahendab valijate ja poliitikute suhtlemist. Soovijad saavad esitada poliitikutele küsimusi, teha ettepanekuid ning andmebaasist jälgida küsimuste ja vastuste hetkeseisu. Samuti on oodatud kõik kommentaarid seltsi koostatud Eesti poliitikute eetikakoodeksi kohta.

Eesti Õpilasesinduste Liit

Õpilasesinduste liit ühendab ligi 200 esindust ja nende kaudu u. 100 000 õpilast, seistes nende huvide eest, kaitstes õpilase õigusi ning edendades õpikeskkonda ja koolielu. Eesti suurim noorteorganisatsioon tegutseb alates 1998. aastast ja annab välja oma ajalehte "Õ". Vaata www.escu.ee

Tallinna Puuetega Inimeste Koda

TPIK esindab 21 ühendust ja tegutseb u. 18 500 Tallinnas elava puudega inimese huvides, arendades koostööd avaliku, äri- ja kolmanda sektori vahel puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomisel. TPIK pakub Tallinnas puuetega inimestele mitmeid teenuseid – arvu-tiõpet, transporditeenuseid ja erinevaid koolitusi. Vaata www.tallinnakoda.ee

EMSLil on 89 liiget!

EMSLiga on oodatud liituma avalikes huvides tegutsevad kodanikuühendused, kes toetavad meie eesmärke ja soovivad nende saavutamiseks koos meiega tööd teha.

Loe EMSLi liikmeteks astumise kohta kaasnevatest võimalustest ja meie ootustest www.ngo.ee/ liikmed (sirvi rubriike vasakult menüüst). Samast leiad liikme-avalduse ning EMSLi kuuluvate organisatsioonide nimekirja.

Uusi trükiseid EMSLilt ja värske uurimus KUAKilt

Voldikud asutamisest, raamatupidamisest ja maksudest

EMSL koostas EASi tellimisel järjekordsed voldikud alustavale MTÜle, samuti uuendasime materjale raamatupidamisest ja maksudest vabaühendustele. Seadusandlus muutub pidevalt, erisoodustustest ei saa kunagi keegi liiga hästi aru,

maksusoodustused on puha harimata põld. Küsi mõlemat voldikut eesti või vene keeles oma kohalikust arenduskeskusest või EMSLi büroost kuni neid veel on. Veebis mõistagi ka: www.ngo.ee/trykised, sama jutt ka www.ngo.ee/teabekeskus.

Uus uurimus: Algatus, osalus ja organisatsioonid

Tallinna Ülikooli Humanitaarinstituudi Kodanikeühiskonna uurimus- ja arenduskeskuse (KUAK) järjekordne kogumik pakub igapäevatoimetuste kõrval ladusa ülevaate kodanikuühiskonna hetke-

seisust ja olulisematest väljakutsetest. Uuritakse korteriühistute tegemisi, analüüsitakse ühenduste ja eraettevõtjate edukaid koostöönäiteid ning võrreldakse Eesti ja Venemaa kodanikuühiskonna käsitlusi.

Kogumiku koostas KUAK Erle Rikmanni eestvedamisel hulga kaasautoritega ning EMSLi büroost saab taiese vaid 60 krooniga.

Hea valitsemine: käsiraamat tänastele ja tulevastele vabaühenduste juhtidele

Olete vahel mõelnud, et äkki pole minu MTÜ nigel hakkamasaamine vaid rahas kinni? Äkki saaks midagi paremini ära teha ka piiratud ressurssidega? Võibolla lihtsalt oma tööd natuke paremini korraldades? Katsuge vastu vaielda, kui olete läbi lugenud Kaidi Holmi koostatud ja BAPPi toel valminud virsikvärvi käsiraamatu. Tõsi, mõned näpunäited sobivad ehk vaid suurematele ühendustele, mõni on neid põhimõtteid ammu rakendanud, sest paljudele ühendustele pole juhtimine eral-

di teadus, vaid igapäevane töö. Vahel ei pea lihtsalt kõike ise välja mõtlema – lugege! Hinnaks 35 krooni, näiteks EMSLi büroost, veebis tasuta.

Tulekul oktoobris

Oktoobris ilmuvad kodanikuühiskonna lühisõnastiku täiendatud versioon eesti- ja venekeelsena, lisaks EKAKi rakendamise analüüs aastatel 2004-06. Jälgi www.ngo.ee/trykised.

Kodanikuühiskonna aasta tegijate tunnustamine 3. mail Toompeal

Riigikogu esimehelt Ene Ergmalt saab Uuskasutuskeskuse tegevjuht Erik Sikk aukirja aasta mittetulundusühingule ning astronoomiliselt tugeva käepigistuse. „Nii noor mees ja juba nii palju asju,“ muheleb EMSLi nõukogu esimees Lagle Parek selja taga kiitvalt.

Aasta avaliku sektori asutuseks pärjatud välisministeeriumi arengukoostöö büroo võluv juhataja Marje Luup lõõb pilgu maha kolmanda sektori raudvara ja EMSLi projektijuhi Agu Laiuse ees. Agu, mis sa ütlesid?

EMSli nõukogu liige Barbi Pilvre teeb aasta missiooniinimesele Juhan Kivirähule joobetesti – ei saa ju ometi kaine inimene nõuda peaministri tagasiastumist ja nõnda palju artikleid kirjutada! Aga Juhan läbib testi puhtalt ning just viljakuse ja julge teravuse eest see tunnustus tuligi.

Fotod: Alari Rammo

Tänuürituse seekordsed vahepalad polnudki niivõrd muusikaliseks meelelahutuseks, vaid sügava sõnumiga ühiskonnast ning kultuurist, mis saali pisarateni raputasid. Sektoriülese orkestri moodustavad Ardo Rohtla Haridus- ja Teadusministeeriumist, EMSLi juhataja Urmo Kübar ning Sten Hansson Riigikantseleist.

Toimetaja: Eneli Vilismäe | eneli@ngo.ee

Kujundaja: Külli Reinup | kyllir@hotmail.ee **Trükkkoda:** Erkotrykk | info@erkotrykk.ee

Adressaat:

ISSN 1736-3837

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit
Pikk 11, 10123 Tallinn
Tel 630 9630
Faks 630 9632
E-post: info@ngo.ee

